

Brussel, 1.3.2023
COM(2023) 127 final

ANNEXES 1 to 7

BIJLAGEN

bij

Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende het rijbewijs, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2022/2561 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) nr. 383/2012 van de Commissie

{SEC(2023) 350 final} - {SWD(2023) 128 final} - {SWD(2023) 129 final}

BIJLAGE I

VOORSCHRIFTEN VOOR DE DOOR DE LIDSTATEN AFGEGEVEN RIJBEWIJZEN

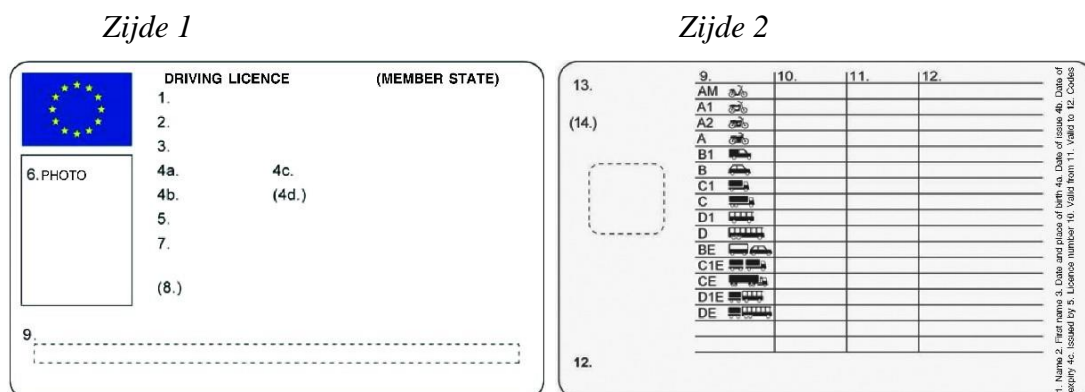
DEEL A1: ALGEMENE SPECIFICATIES VOOR HET FYSIEKE RIJBEWIJS

- (1) De fysieke kenmerken van de kaart van het modelrijbewijs van de Unie zijn in overeenstemming met de ISO-normen 7810 en 7816-1.

De kaart is gemaakt van polycarbonaat.

De methoden voor toetsing van de kenmerken van de rijbewijzen aan de internationale normen zijn in overeenstemming met ISO-norm 10373.

- (2) Het rijbewijs heeft twee zijden en stemt overeen met het model in figuur 1.

Figuur 1: Model van het EU-rijbewijs

- (3) Het rijbewijs bevat de volgende gegevens, zoals vermeld in deel D:

Zijde 1 bevat:

- (a) de vermelding “rijbewijs” in hoofdletters, gedrukt in de taal/talen van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft;
- (b) de vermelding van de naam van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft (facultatief);
- (c) het onderscheidingsteken van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft, negatief afgedrukt in een door twaalf gele sterren omringde blauwe rechthoek zoals bepaald in deel D, punt 1;
- (d) specifieke informatie over het afgegeven rijbewijs (velden 1 tot en met 9), zoals bepaald in deel D, punt 3;
- (e) de vermelding “model van de Europese Unie” in de taal/talen van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft en de vermelding “rijbewijs” in de overige talen van de Gemeenschap, gedrukt in roze letters en op een zodanige wijze dat deze de achtergrond van het rijbewijs vormen, zoals bepaald in deel D, punt 2.

Zijde 2 bevat:

- (f) specifieke informatie over de categorieën van het rijbewijs (velden 9 tot en met 12), zoals bepaald in deel D, punt 4;

- (g) specifieke informatie over de administratie van het rijbewijs (velden 13 en 14), zoals bepaald in deel D, punt 5;
- (h) een toelichting bij de volgende genummerde velden op de zijden 1 en 2 van het rijbewijs: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 en 12.

Indien een lidstaat deze vermeldingen in een andere nationale taal dan een van de volgende talen wenst te stellen: Bulgaars, Kroatisch, Tsjechisch, Deens, Nederlands, Engels, Ests, Fins, Frans, Duits, Grieks, Hongaars, Italiaans, Lets, Litouws, Maltees, Pools, Portugees, Roemeens, Slowaaks, Sloveens, Spaans of Zweeds, moet hij het rijbewijs opstellen in twee talen waaronder één van de bovengenoemde talen, zonder afbreuk te doen aan de andere bepalingen van deze bijlage.

Op het modelrijbewijs van de Unie moet ruimte worden vrijgehouden voor een eventuele microchip of gelijkwaardige geïnformatiseerde voorziening of het afdrukken van een QR-code.

De referentiekleuren zijn als volgt:

- blauw: Pantone reflex blauw;
- geel: Pantone geel.

(4) Bijzondere bepalingen

- (a) Wanneer de houder van een door een lidstaat overeenkomstig deze bijlage afgegeven rijbewijs zijn gewone verblijfplaats naar een andere lidstaat heeft overgebracht, kan laatstgenoemde lidstaat op het rijbewijs de voor de administratie van het rijbewijs vereiste vermeldingen opnemen, mits hij die vermeldingen ook opneemt op de rijbewijzen die hij zelf afgeeft en daarvoor over de nodige ruimte beschikt.
- (b) De lidstaten kunnen kleuren of markeringen, zoals een streepjescode en nationale symbolen, toevoegen, onverminderd de overige bepalingen van deze bijlage. Zij stellen de Commissie daarvan in kennis.

In het kader van de wederzijdse erkenning van rijbewijzen mag de streepjescode geen andere informatie bevatten dan die welke reeds leesbaar op het rijbewijs voorkomt of die noodzakelijk is voor de afgifte van het rijbewijs.
- (c) Informatie op de voor- en achterzijde van de kaart moet met het oog leesbaar zijn, waarbij voor de velden 9 tot en met 12 aan de achterzijde een letterkorps van minimaal 5 punten moet worden gebruikt.

DEEL A2: SPECIFICATIES OM VERVALSING VAN HET FYSIEKE RIJBEDIJWS TEGEN TE GAAN

- (1) De fysieke beveiliging van rijbewijzen kan als volgt worden bedreigd:
 - (a) vervaardiging van valse kaarten: creatie van een nieuw document dat sterke gelijkenis vertoont met het origineel, hetzij door volledig nieuwe vervaardiging hetzij door kopiëring van het origineel;
 - (b) materiële ingreep: een kenmerk van een origineel document veranderen, bijvoorbeeld door bepaalde op het document gedrukte gegevens te wijzigen.

- (2) De algehele beveiliging is gestoeld op het volledige systeem van indiening van de aanvraag, verstrekking van gegevens, materiaal van de kaart, druktechniek, een minimumaantal verschillende beveiligingskenmerken en personalisering.
- (3) Het voor rijbewijzen gebruikte materiaal wordt door middel van de volgende technieken tegen vervalsing beveiligd (verplichte beveiligingskenmerken):
 - (a) de bestanddelen van de kaart zijn optisch dood;
 - (b) beveiligingsondergrond in de vorm van een patroon dat zodanig is ontworpen dat het niet kan worden vervalst door scannen, drukken of kopiëren, door middel van irisdruk met meerkleurige veiligheidsinkt en positieve en negatieve guillochedruk. Het patroon bestaat niet uit de primaire kleuren (cyaan/magenta/geel/zwart) en bevat zowel complexe patroonvormen in ten minste twee speciale kleuren als micro-opschriften;
 - (c) optisch variabele elementen die adequate bescherming bieden tegen kopiëren of vervalsen van de foto;
 - (d) lasergravure;
 - (e) in de zone voor de foto moeten het patroon van de beveiligingsondergrond en de foto zelf ten minste aan de zijkant van de foto samenvallen (verflauwend patroon).
- (4) Het voor rijbewijzen gebruikte materiaal moet voorts tegen vervalsing worden beveiligd door ten minste drie van de volgende technieken (aanvullende beveiligingskenmerken):
 - (a) inkt met kleuromslag*;
 - (b) thermochrome inkt*;
 - (c) aangepaste hologrammen*;
 - (d) variabele laserbeelden*;
 - (e) ultraviolette fluorescerende inkt, zichtbaar en transparant;
 - (f) iriserende druk;
 - (g) digitaal watermerk op de ondergrond;
 - (h) infrarode of fosforescerende pigmenten;
 - (i) voelbare karakters, symbolen of patronen*.
- (5) De lidstaten mogen andere beveiligingskenmerken invoeren. Als basis verdienen de met een asterisk gemerkte technieken de voorkeur, omdat zij de functionarissen van de wetshandhavinginstanties in staat stellen zonder bijzondere hulpmiddelen na te gaan of de kaart geldig is.

DEEL B: SPECIFICATIES VOOR DE MICROCHIP DIE WORDT INGEVOERD ALS ONDERDEEL VAN HET FYSIEKE RIJBEWIJS

- (1) De microchip en de daarop opgeslagen gegevens, met inbegrip van aanvullende informatie waarin de nationale wetgeving van een lidstaat met betrekking tot rijbewijzen voorziet, moet voldoen aan de bepalingen van deel B1.

- (2) De lijst van de geldende normen voor rijbewijzen met een microchip is opgenomen in deel B2.
- (3) Rijbewijzen met een microchip worden aan een EU-typegoedkeuringsprocedure onderworpen overeenkomstig de bepalingen van deel B3.
- (4) Wanneer overeenkomstig de leden 1 tot en met 3 aan alle toepasselijke bepalingen van de EU-typegoedkeuring voor een rijbewijs met een microchip is voldaan, verlenen de lidstaten een EU-typegoedkeuringscertificaat aan de fabrikant of zijn vertegenwoordiger.
- (5) Indien nodig, met name om te waarborgen dat de bepalingen van dit deel worden nageleefd, kan een lidstaat een door hem verleende EU-typegoedkeuring intrekken.
- (6) De EU-typegoedkeuringscertificaten en de kennisgeving van de intrekking daarvan moeten in overeenstemming zijn met het in deel B4 vastgestelde model.
- (7) De lidstaten stellen de Commissie in kennis van elk EU-typegoedkeuringscertificaat dat zij afgeven of intrekken. Bij een intrekking wordt een omstandige motivering toegevoegd.

De Commissie stelt de lidstaten in kennis van elke intrekking van een EU-typegoedkeuring.
- (8) De door de lidstaten afgegeven EU-typegoedkeuringscertificaten worden onderling erkend.
- (9) Wanneer een lidstaat constateert dat een aanzienlijk aantal rijbewijzen met microchip bij herhaling niet in overeenstemming is met dit deel van bijlage I, deelt zij dit mee aan de Commissie. Daarbij wordt het nummer van het EU-typegoedkeuringscertificaat van die rijbewijzen vermeld en wordt meegedeeld op welke punten de rijbewijzen van deze verordening afwijken. De Commissie stelt alle andere lidstaten onverwijld in kennis van de haar krachtens dit lid meegedeelde feiten.
- (10) De lidstaat die deze rijbewijzen heeft afgegeven, moet het probleem onmiddellijk onderzoeken en moet passende maatregelen nemen, met inbegrip van de eventuele intrekking van het EU-typegoedkeuringscertificaat.

DEEL B1: Algemene eisen voor rijbewijzen met een microchip

De in deze bijlage uiteengezette algemene eisen voor rijbewijzen met een microchip zijn gebaseerd op internationale normen en met name de ISO/IEC 18013-normen. Die eisen hebben betrekking op:

- (a) specificaties betreffende de microchip en de logische datastructuur op de microchip;
- (b) specificaties betreffende de geharmoniseerde en aanvullende gegevens die moeten worden opgeslagen;
- (c) specificaties betreffende mechanismen voor de bescherming van de digitaal op de microchip opgeslagen gegevens.

1. AFKORTINGEN

Afkorting	Betekenis
AID	Applicatie-identificatie
BAP	Basistoegangsbescherming
DG	Datagroep
EAL 4+	Evaluation Assurance Level 4 Augmented (versterkt betrouwbaarheidsniveau 4)
EF	Hoofdbestand
EFID	Identificatiehoofdbestanden
eMRTD	Machine Readable Travel Document (machineleesbaar reisdocument)
ICC	Chipkaart
ISO	Internationale Organisatie voor Normalisatie
LDS	Logische datastructuur
PICC	Contactloze chipkaart
PIX	Proprietary Application Identifier Extension (identificatie-extensie inzake de eigendom van de applicatie)
RID	Registered Application Identifier (geregistreerde applicatie-identificatie)
SOd	Document Security Object

2. OP DE MICROCHIP OPGESLAGEN GEGEVENS

(1) Gestandaardiseerde en facultatieve rijbewijsgegevens

De microchip slaat de in deel D gespecificeerde geharmoniseerde rijbewijsgegevens op. Indien een lidstaat besluit in de in deel D als facultatief gemarkeerde rijbewijsgegevens gegevens op te nemen, worden die gegevens in de microchip opgeslagen.

(2) Aanvullende gegevens

De lidstaten mogen aanvullende gegevens op de microchip opslaan waarin hun nationale wetgeving inzake rijbewijzen voorziet. Zij stellen de Commissie daarvan in kennis.

3. MICROCHIP

(1) Type opslagmedium

Het opslagmedium voor rijbewijsgegevens is een microchip met een contact-, contactloze of gecombineerde (dubbele) interface, als gespecificeerd in deel B2, punt 1.

(2) Applicaties

Alle gegevens worden op de microchip opgeslagen in elektronische applicaties. Aan alle applicaties op de microchip wordt een unieke applicatie-identificatiecode (AID) toegekend als gespecificeerd in deel B2, punt 2.

(a) EU-rijbewijsapplicatie

Verplichte en facultatieve gegevens voor het rijbewijs, zoals vermeld in bijlage I, deel D, worden opgeslagen in de specifieke EU-rijbewijsapplicatie. De AID voor de EU-rijbewijsapplicatie is:

“A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31”,

bestaande uit:

- de geregistreerde applicatie-identificatie (RID) voor de Europese Commissie: “A0 00 00 04 56”;
- de identificatie-extensie inzake de eigendom van de applicatie (PIX) voor de applicatie van het EU-rijbewijs: “45 44 4C 2D 30 31” (EDL-01).

De gegevens worden gegroepeerd in datagroepen (DG's) als onderdeel van logische datastructuren (LDS).

De DG's worden in de EU-rijbewijsapplicatie opgeslagen in hoofdbestanden (EF) en beveiligd overeenkomstig deel B2, punt 3.

(b) Andere applicaties

Andere aanvullende gegevens worden opgeslagen in één of meer specifieke applicaties die losstaan van de EU-rijbewijsapplicatie. Aan elke afzonderlijke applicatie wordt een uniek AID toegekend.

4. LOGISCHE DATASTRUCTUUR VAN DE EU-RIJBEWIJSAPPLICATIE

(1) Logische datastructuur

Rijbewijsgegevens worden op de microchip opgeslagen in een logische datastructuur (LDS) als gespecificeerd in deel B2, punt 4. In dit punt zijn aanvullende eisen gespecificeerd voor de verplichte en aanvullende datagroepen.

Elke datagroep wordt opgeslagen in één hoofdbestand (EF). De voor de EU-rijbewijsapplicatie te gebruiken EF's worden aangeduid met de identificatiehoofdbestanden (EFID's) en korte EF-identificaties als gespecificeerd in deel B2, punt 5.

(2) Verplichte datagroepen

De verplichte en facultatieve datacomponenten worden in de volgende datagroepen opgeslagen:

- (a) DG 1: alle verplichte en facultatieve gegevens die op het document worden gedrukt, behalve de afbeelding van het gezicht en de afbeelding van de handtekening;
- (b) DG 5: afbeelding van de handtekening van de rijbewijshouder;
- (c) DG 6: afbeelding van het gezicht van de rijbewijshouder.

De gegevens van DG 1 worden gestructureerd overeenkomstig punt 6 en overeenkomstig de bepalingen van deel B2, punt 6. De gegevens in DG 5 en DG 6 moeten worden opgeslagen overeenkomstig de specificaties van deel B2, punt 7.

(3) Aanvullende datagroepen

De aanvullende datacomponenten, voor zover de nationale wetgeving van de lidstaten daarin voorziet, worden in de volgende datagroepen opgeslagen:

- (a) DG 2: gegevens over de rijbewijshouder, behalve biometrische gegevens;
- (b) DG 3: gegevens over de instantie van afgifte;
- (c) DG 4: portretfoto;
- (d) DG 7: biometrische gegevens betreffende de vingerafdruk van de rijbewijshouder;
- (e) DG 8: biometrische gegevens betreffende de iris van de rijbewijshouder;
- (f) DG 11: andere gegevens, zoals de volledige naam van de houder in nationale lettertekens.

De gegevens in deze datagroepen moeten worden opgeslagen overeenkomstig de specificaties van deel B2, punt 8.

5. MECHANISMEN VOOR GEGEVENSBE SCHERMING

Er worden passende mechanismen gebruikt om de authenticiteit en integriteit van de microchip en de daarop opgeslagen gegevens te valideren en om de toegang tot de rijbewijsgegevens te beperken.

Gegevens op de microchip worden beschermd overeenkomstig de specificaties van deel B2, punt 3. In dit punt zijn de aanvullende eisen vermeld waaraan moet worden voldaan.

(1) Controle van de authenticiteit

(a) Verplichte passieve authenticatie

Alle in de EU-rijbewijsapplicatie opgeslagen datagroepen worden beschermd door middel van een passieve authenticatie.

Gegevens in verband met de passieve authenticatie moeten voldoen aan de eisen van deel B2, punt 9.

(b) Facultatieve actieve authenticatie

Facultatieve actieve-authenticatiemechanismen worden gebruikt om te waarborgen dat de originele chip niet is vervangen.

(2) Toegangsbeperking

(a) Verplichte basistoegangsbescherming

Het basistoegangsbeschermingsmechanisme (BAP) is van toepassing op alle gegevens in de EU-rijbewijsapplicatie. Om de interoperabiliteit met de bestaande systemen, zoals het systeem dat machineleesbare reisdocumenten (eMRTD) gebruikt, te verzekeren, moet de online machineleesbare zone (MRZ) worden gebruikt als gespecificeerd in deel B2, punt 10.

De Kdoc-documentsleutel om toegang tot de chip te krijgen, wordt gegenereerd door de online MRZ, die manueel of door middel van een optische lezer (OCR) kan worden ingevoerd. Voor een online MRZ wordt de in deel B2, punt 10, gedefinieerde BAP-1-configuratie toegepast.

(b) Voorwaardelijke uitgebreide toegangscontrole

Wanneer persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679 op de microchip worden opgeslagen, worden aanvullende maatregelen genomen om de toegang tot die gegevens te beperken.

Het uitgebreide toegangscontrolemechanisme moet voldoen aan de specificaties van deel B2, punt 11.

(3) Public Key Infrastructure (PKI) voor rijbewijzen met een microchip

De lidstaten stellen overeenkomstig bijlage A bij ISO-norm 18013_3 de nodige nationale voorschriften vast voor het public key management.

6. WEERGAVE VAN DE GEGEVENS

(1) Formaat van de gegevens in DG 1

Code	L	Waarde				Codering	V/F	
61	V	DG1 datacomponenten (genest)						
		Code	L	Waarde				
		5F 01	V	Typegoedkeuringsnummer		ans	V	
		5F 02	V	Uit demografische datacomponenten opgebouwd dataobject			V	
				Code	L	Waarde		
				5F 03	3	Lidstaat van afgifte	a3	V
				5F 04	V	Naam/namen van de houder	as	V
				5F 05	V	Voornaam/voornamen van de houder	as	V
				5F 06	4	Geboortedatum (ddmmjjjj)	n8	V
				5F 07	V	Geboorteplaats	ans	V
				5F 08	3	Nationaliteit	a3	F
				5F 09	1	Geslacht	M/V/X	F
				5F 0A	4	Afgiftedatum van het rijbewijs (ddmmjjjj)	n8	V
				5F 0B	4	Vervaldatum van het rijbewijs (ddmmjjjj)	n8	V
				5F 0C	V	Autoriteit van afgifte	ans	V
				5F 0D	V	Administratief nummer (verschillend van documentnummer)	ans	F
				5F 0E	V	Documentnummer	an	V
				5F 0F	V	Permanente woonplaats of postadres	ans	F
		7F 63	V	Uit categorieën van voertuigen/beperkingen/voorwaarden opgebouwd dataobject				V
				Code	L	Waarde (code of hieronder gedefinieerd)		
				02	1	Aantal categorieën/beperkingen/voorwaarden	N	V
				87	V	Categorie/beperking/voorwaarde	ans	V
				87	V	Categorie/beperking/voor	ans	F

						waarde		
			
				87	V	Categorie/beperking/voorwaarde	ans	F

(2) Logisch recordformaat

De categorieën inzake voertuigen, beperkingen of voorwaarden worden gebundeld in een dataobject overeenkomstig de in de volgende tabel geschetste structuur.

Voertuigcategoriecode	Datum van afgifte	Vervaldatum	Code	Symbool	Waarde
-----------------------	-------------------	-------------	------	---------	--------

waarbij:

- (a) voertuigcategoriecodes worden weergegeven als gedefinieerd in artikel 6 (zoals AM, A1, A2, A, B1, B enz.);
- (b) de afgiftedatum wordt weergegeven in het formaat DDMMJJJJ (twee cijfers voor de dag, gevolgd door twee cijfers voor de maand en vier cijfers voor het jaartal) voor de voertuigcategorie;
- (c) de vervaldatum wordt weergegeven in het formaat DDMMJJJJ (twee cijfers voor de dag, gevolgd door twee cijfers voor de maand en vier cijfers voor het jaartal) voor de voertuigcategorie;
- (d) de code, het symbool en de waarde betrekking hebben op aanvullende informatie of beperkingen in verband met de voertuigcategorie of de bestuurder.

DEEL B2: Lijst van toepasselijke normen voor rijbewijzen met een opslagmedium

Punt	Onderwerp	Vereiste	Van toepassing op
1	Interface, organisatie en bediening opslagmedium	ISO/IEC 7816-reeks (contact), ISO/IEC 14443-reeks (contactloos) als bedoeld in ISO/IEC 18013-2:2008, bijlage C	Deel B1, punt 3.1
2	Applicatie-identificatie	ISO/IEC 7816-5:2004	Deel B1, punt 3.2
3	Mechanismen voor gegevensbescherming	ISO/IEC 18013-3:2009	Deel B1, punt 3.2, punt a) Deel B1, punt 5
4	Logische datastructuur	ISO/IEC 18013-2:2008	Deel B1, punt 4.1
5	Identificatiehoofdbestanden	ISO/IEC 18013-2:2008 tabel C.2	Deel B1, punt 4.1

6	Gegevensweergave voor DG 1	ISO 18013-2:2008, bijlage C.3.8	Deel B1, punt 4.2 Deel B1, punt 6.1
7	Verplichte weergave gegevens voor DG 5 en DG 6	ISO/IEC 18013-2:2008, bijlage C.6.6 en bijlage C.6.7, afbeelding gezicht en handtekening opslaan in jpeg of jpeg2000-formaat	Deel B1, punt 4.2
8	Weergave facultatieve en aanvullende gegevens	ISO/IEC 18013-2:2008, bijlage C	Deel B1, punt 4.3
9	Passieve authenticatie	ISO/IEC 18013-3:2009, punt 8.1, gegevens worden opgeslagen in EF.SOd (Document Security Object) in de LDS	Deel B1, punt 5.1, punt a)
10	Basistoegangsbeperking	ISO/IEC 18013-3:2009 en wijziging 1 daarvan	Deel B1, punt 5.2, punt a)
	Configuratie basistoegangsbeperking	ISO/IEC 18013-3:2009, bijlage B.8	
11	Uitgebreide toegangsbeperking	Technisch voorschrift TR-03110, “Advanced Security Mechanisms for Machine Readable Travel Documents — Extended Access Control” (EAC), versie 1.11.	Deel B1, punt 5.2, punt b)
12	Testmethoden	ISO 18013-4:2011	Deel B3, punt 1.
13	Veiligheidscertificaat	Versterkt betrouwbaarheidsniveau 4 (EAL 4+) of gelijkwaardig	Deel B3, punt 2.
14	Functioneel certificaat	Testen smartcard overeenkomstig ISO 10373-reeks	Deel B3, punt 3.

DEEL B3: Procedure voor de EU-typegoedkeuring van rijbewijzen met een microchip

1. ALGEMENE BEPALINGEN

Fabrikanten die een EU-typegoedkeuring aanvragen voor een rijbewijs met een microchip, moeten een veiligheidscertificaat en een functioneel certificaat overleggen.

Elke geplande wijziging van het productieproces, met inbegrip van de software, moet vooraf worden gemeld aan de instantie die de typegoedkeuring heeft verleend. Deze instantie kan vragen extra informatie te verstrekken en testen uit te voeren voor zij met de wijziging instemt.

De testen moeten gebeuren overeenkomstig de methoden als vastgesteld in punt 12 van deel B2.

2. VEILIGHEIDSCERTIFICAAT

Voor de veiligheidsevaluatie worden de microchips van rijbewijzen beoordeeld aan de hand van de in deel B2, punt 13, gespecificeerde criteria.

Een veiligheidscertificaat wordt slechts toegekend nadat is aangetoond dat de microchip bestand is tegen pogingen tot manipulatie of verandering van de gegevens.

3. FUNCTIONEEL CERTIFICAAT

Een functionele evaluatie van rijbewijzen met een microchip wordt uitgevoerd via laboratoriumtests overeenkomstig de in deel B2, punt 14, genoemde criteria.

De lidstaten die een microchip opnemen in het rijbewijs, moeten ervoor zorgen dat de toepasselijke functionele normen en eisen van deel B1 worden nageleefd.

De fabrikant krijgt een functioneel certificaat zodra aan alle hierna volgende voorwaarden is voldaan:

- er is een geldig veiligheidscertificaat voor de microchip beschikbaar;
- hij heeft aangetoond dat hij aan de eisen van deel B2 voldoet;
- de resultaten van de functionele testen waren positief.

Het functioneel certificaat wordt afgegeven door de bevoegde instantie van de lidstaat. In het functioneel certificaat worden de benaming van de instantie van afgifte, de naam van de aanvrager, de identificatie van de microchip en een gedetailleerd overzicht van de tests en de resultaten daarvan vermeld.

4. EU-TYPEGOEDKEURINGSCERTIFICAAT

(1) Modelcertificaat

De lidstaten verlenen het EU-typegoedkeuringscertificaat na overlegging van het in deze bijlage bedoelde functioneel en veiligheidscertificaat. EU-typegoedkeuringscertificaten moeten in overeenstemming zijn met het model in deel B4.

(2) Nummeringssysteem

Het EU-typegoedkeuringssystem bestaat uit:

(a) de kleine letter “e” gevolgd door het kengetal van de lidstaat die de EU-typegoedkeuring heeft verleend:

- 1 voor Duitsland;
- 2 voor Frankrijk;
- 3 voor Italië;
- 4 voor Nederland;
- 5 voor Zweden;
- 6 voor België;

- 7 voor Hongarije;
- 8 voor Tsjechië;
- 9 voor Spanje;
- 12 voor Oostenrijk;
- 13 voor Luxemburg;
- 17 voor Finland;
- 18 voor Denemarken;
- 19 voor Roemenië;
- 20 voor Polen;
- 21 voor Portugal;
- 23 voor Griekenland;
- 24 voor Ierland;
- 25 voor Kroatië;
- 26 voor Slovenië;
- 27 voor Slowakije;
- 29 voor Estland;
- 32 voor Letland;
- 34 voor Bulgarije;
- 36 voor Litouwen;
- 49 voor Cyprus;
- 50 voor Malta;

- (b) de letters DL, voorafgegaan door een streepje en gevolgd door de twee cijfers van het volgnummer van deze bijlage of de jongste belangrijke technische wijziging van deze bijlage. Voor deze bijlage is het volgnummer 00;
- (c) een uniek identificatienummer van de door de lidstaat van afgifte verleende EU-typegoedkeuring.

Voorbeeld van het EU-typegoedkeuringsnummeringssysteem: e50-DL00 12345.

Het goedkeuringsnummer wordt opgeslagen op de microchip in DG 1 van elk rijbewijs met een dergelijke microchip.

DEEL B4: Model voor het EU-typegoedkeuringscertificaat voor rijbewijzen met een microchip

Naam van de bevoegde instantie: ...

Mededeling betreffende (*):

— goedkeuring

— intrekking van de goedkeuring

van een EU-rijbewijs met een microchip

Goedkeuring nr.: ...

1.Fabrieks- of handelsmerk

2.Benaming van het model: ...

3.Naam van de fabrikant of zijn eventuele vertegenwoordiger: ...

...

4.Adres van de fabrikant of zijn eventuele vertegenwoordiger: ...

...

5.Verslagen van de laboratoriumtests:

5.1 Veiligheidscertificaat nr.: ... Datum: ...

Afgegeven door: ...

5.2 Functioneel certificaat nr.: ... Datum: ...

Afgegeven door: ...

6.Datum van de goedkeuring: ...

7.Datum van de intrekking van de goedkeuring: ...

8.Plaats: ...

9.Datum: ...

10.Bijgevoegde beschrijvende documenten: ...

11.Handtekening: ...

(*) Kruis het relevante vakje aan.

DEEL C: SPECIFICATIES VOOR HET MOBIELE RIJBEWIJS

- (1) Applicaties voor mobiele rijbewijzen moeten beschikbaar zijn voor de meest gangbare mobiele besturingssystemen en moeten de bevoegde personen ten minste de volgende functies bieden:
 - (a) het opvragen en opslaan van gegevens of aanduidingen waarmee de rijbevoegdheid van een persoon kan worden aangetoond;
 - (b) weergave en overdracht van deze gegevens of aanduiding.
- (2) De applicatie en andere relevante systemen moeten voldoen aan de ISO/IEC 18013-5-norm inzake mobiele rijbewijzen en Verordening (EU) nr. 910/2014.
- (3) Voor de toepassing van deze bijlage wordt de houder van een overeenkomstig deze richtlijn afgegeven mobiel rijbewijs alleen als gemachtigde gebruiker ervan beschouwd wanneer hij of zij als zodanig is geïdentificeerd. Het belangrijkste identificatiemiddel is de elektronische identificatie. Voor de elektronische identificatie van deze personen worden ten minste alle elektronische identificatiemiddelen aanvaard zoals bedoeld in Verordening (EU) nr. 910/2014.
- (4) Het betrokken nationale systeem is het bevoegde register van rijbewijzen van de lidstaat waar de houder van het rijbewijs zijn of haar gewone verblijfplaats heeft.
- (5) De applicatie stelt de houder van het rijbewijs in staat uit het betrokken nationale systeem verifieerbare gegevens op te vragen die de in deel D genoemde informatie en een pointer voor eenmalig gebruik bevatten. Wanneer sommige van de in deel D vermelde informatie niet beschikbaar is in het nationale systeem, kan de houder van het rijbewijs de ontbrekende gegevenselementen met andere beveiligde middelen terugvinden (bijvoorbeeld de foto van de houder uit zijn/haar biometrisch paspoort via Near Field Communication).

De applicatie moet het mogelijk maken de verifieerbare gegevens (de gegevens die het rijbewijs bevat over de houder ingevolge deel D) automatisch of handmatig bij te werken vanuit het betrokken nationale systeem van de lidstaat van diens gewone verblijfplaats. De applicatie mag geen andere middelen toestaan om de opgehaalde gegevens te wijzigen.

De applicatie stelt de houder van het rijbewijs in staat de in het mobiele rijbewijs opgenomen gegevens geheel of gedeeltelijk aan een derde te tonen of te verzenden. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten zijn gemachtigd de gegevens in de mobiele rijbewijzen op te vragen om de rijbevoegdheid van de houder van het rijbewijs te kunnen controleren (verificatie).

De applicatie stelt de houder van het rijbewijs in staat een uit een nationaal systeem overgenomen pointer voor eenmalig gebruik aan een derde te verzenden. Dit token kan door de ontvangende partij worden gebruikt om de in deel D genoemde informatie uit het betrokken nationale systeem op te vragen, indien de ontvangende partij daartoe door de betrokken lidstaat is gemachtigd. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten krijgen toegang tot de nationale systemen van andere lidstaten. De lidstaten zorgen ervoor dat de verstrekte gegevens na controle van de gegevens van de rijbewijs houder niet worden bewaard.

De informatie die rechtstreeks vanuit de applicatie wordt verzonden of met het token voor eenmalig gebruik wordt opgehaald, stelt de bevoegde autoriteiten in staat de rijbevoegdheid van de houder van het mobiele rijbewijs vast te stellen (verificatie),

met inbegrip van eventuele beperkingen die in de Unie of op het grondgebied van een lidstaat gelden. De lidstaten beschouwen de gegevens als ongeldig wanneer zij meer dan zeven dagen vóór het tijdstip van verificatie zijn opgehaald of wanneer het nummer van het rijbewijs is opgenomen in de intrekkinglijst die wordt beheerd door de lidstaat die het mobiele rijbewijs heeft afgegeven. Een intrekkinglijst bevat informatie over alle rijbewijzen die de houder ervan niet langer het recht geven om een voertuig te besturen.

- (6) In afwijking van Verordening (EU) nr. 910/2014 en uitsluitend om de houder van het mobiele rijbewijs de mogelijkheid te bieden in dergelijke situaties zijn of haar rijbevoegdheid aan te tonen, blijven de functies voor het weergeven en verzenden van gegevens of een pointer voor eenmalig gebruik beschikbaar wanneer de aan Europese portemonnees voor digitale identiteit gekoppelde persoonsidentificatiegegevens, als bedoeld in artikel 3 van die verordening, ongeldig zijn.
- (7) De nationale systemen mogen een verzoek op basis van de bovengenoemde pointer voor eenmalig gebruik niet opslaan of verwerken voor een ander doel dan de uitvoering van deze richtlijn. Daartoe kan het in artikel 19 bedoelde EU-rijbewijzenetwerk worden gebruikt.
- (8) Houders van een mobiel rijbewijs hebben de mogelijkheid hun rijbewijs in de Unie te verlengen, te vervangen of in te wisselen via de applicatie of een speciaal door de lidstaten ter beschikking gesteld digitaal dienstenportaal.

DEEL D: GEGEVENS DIE IN HET EU-RIJBEWIJS MOETEN WORDEN INGEVOERD

- (1) De onderscheidingstekens van de lidstaten die het rijbewijs afgeven, zijn de volgende:
- B: België
 - BG: Bulgarije
 - CZ: Tsjechië
 - DK: Denemarken
 - D: Duitsland
 - EST: Estland
 - GR: Griekenland
 - E: Spanje
 - F: Frankrijk
 - HR: Kroatië
 - IRL: Ierland
 - I: Italië
 - CY: Cyprus
 - LV: Letland
 - LT: Litouwen
 - L: Luxemburg
 - H: Hongarije
 - M: Malta
 - NL: Nederland
 - A: Oostenrijk
 - PL: Polen
 - P: Portugal
 - RO: Roemenië
 - SLO: Slovenië
 - SK: Slowakije
 - FIN: Finland
 - S: Zweden
- (2) Het woord “rijbewijs” moet als volgt in de taal/talen van de lidstaten op de rijbewijzen worden afgedrukt:
- Свидетелство за управление на МПС
 - Permiso de Conducción

Řidičský průkaz
 Kørekort
 Führerschein
 Juhiluba
 Άδεια Οδήγησης
 Driving Licence
 Permis de conduire
 Ceadúas Tiomána
 Vozačka dozvola
 Patente di guida
 Vadītāja apliecība
 Vairuotojo pažymėjimas
 Vezetői engedély
 Licenzja tas-Sewqan
 Rijbewijs
 Prawo Jazdy
 Carta de Condução
 Permis de conducere
 Vodičský preukaz
 Vozniško dovoljenje
 Ajokortti
 Körkort

(3) De gegevens die specifiek zijn voor het afgegeven rijbewijs, zijn de volgende:

Veld	Gegevens
1	naam van de houder
2	voornaam/voornamen van de houder
3	geboorteplaats en -datum
4a	datum van afgifte van het rijbewijs
4b	de datum waarop de administratieve geldigheidsduur van het rijbewijs afloopt of een streepje wanneer de geldigheidsduur krachtens artikel 10, lid 2, tweede alinea, onbeperkt is
4c	naam van de autoriteit die het bevoegdheidsbewijs afgeeft

4d	ander nummer dan dat in veld 5, dat nuttig is voor de administratie van de kaart (facultatief)
5	nummer van het rijbewijs
6	foto van de houder
7	handtekening van de houder
8	verblijfplaats, woonplaats of postadres (facultatief)
9	de voertuigcategorie die de houder gerechtigd is te besturen (de nationale categorieën worden in een ander lettertype gedrukt dan de geharmoniseerde categorieën)

- (4) De gegevens die specifiek zijn voor de categorieën van het afgegeven rijbewijs zijn de volgende:

Veld	Gegevens
9	de voertuigcategorie die de houder gerechtigd is te besturen (de nationale categorieën worden in een ander lettertype gedrukt dan de geharmoniseerde categorieën)
10	de datum van eerste afgifte per categorie (deze datum moet bij iedere latere vervanging of inwisseling op het nieuwe rijbewijs worden vermeld); in elk datumveld moeten twee cijfers worden ingevuld en wel in de volgende volgorde: dag.maand.jaar (DD.MM.JJ)
11	de datum waarop de administratieve geldigheidsduur afloopt voor elke categorie; in elk datumveld moeten twee cijfers worden ingevuld en wel in de volgende volgorde: dag.maand.jaar (DD.MM.JJ)
12	de eventuele aanvullende of beperkende gegevens in code naast elke desbetreffende categorie, zoals gespecificeerd in deel E

Wanneer een code gespecificeerd in deel E geldt voor alle categorieën waarvoor het rijbewijs is afgegeven, kan hij worden afgedrukt onder de velden 9, 10 en 11.

- (5) De gegevens die specifiek zijn voor de administratie van het afgegeven rijbewijs zijn de volgende:

Veld	Gegevens
13	een eventuele vermelding door de lidstaat van ontvangst, in het kader van de toepassing van lid 4, punt a), van deel A1, van de voor de administratie van het rijbewijs noodzakelijke gegevens;
14	een eventuele vermelding door de lidstaat die het rijbewijs afgeeft, van de gegevens die noodzakelijk zijn voor de administratie of met betrekking

	<p>tot de verkeersveiligheid (facultatief). Indien de vermelding onder een in deze bijlage omschreven veld valt, wordt deze vermelding voorafgegaan door het nummer van het overeenkomstige veld.</p>
--	---

	<p>Met uitdrukkelijke schriftelijke instemming van de houder kunnen gegevens die geen verband houden met de administratie van het rijbewijs of de verkeersveiligheid eveneens in dit veld worden opgenomen; de toevoeging van deze vermeldingen heeft geen gevolgen voor het gebruik van het model als rijbewijs.</p>
--	---

DEEL E: UNIECODES EN NATIONALE CODES

De codes 01 tot en met 99 zijn geharmoniseerde codes van de Europese Unie.

BESTUURDER (medische redenen)

01		Correctie en/of bescherming van het gezichtsvermogen
	01.01.	Bril
	01.02.	Contactlenzen
	01.05.	Ooglap
	01.06.	Bril of contactlenzen
	01.07.	Specifiek gezichtshulpmiddel
02		Gehoorprothese/communicatiehulp
03		Prothese/orthese van de ledematen
	03.01.	Prothese/orthese arm
	03.02.	Prothese/orthese been

AANPASSINGEN VOERTUIG

10		Aangepaste versnellingsbak
	10.02.	Automatische keuze van de versnelling
	10.04.	Aangepaste bediening van de versnellingsbak
15		Aangepaste koppeling
	15.01.	Aangepast koppelingspedaal
	15.02.	Handmatig bediende koppeling
	15.03.	Automatische koppeling
	15.04.	Maatregel om blokkering of activering van het koppelingspedaal te voorkomen
20		Aangepaste remsystemen
	20.01.	Aangepast rempedaal
	20.03.	Rempedaal geschikt voor bediening met linkervoet

	20.04.	Schuifrempedaal
	20.05.	Kantelbaar rempedaal
	20.06.	Handbediende rem
	20.07.	Remmen met een maximale bedieningskracht van ... N ¹ (bijvoorbeeld: “20.07(300N)”)
	20.09.	Aangepaste parkeerrem
	20.12.	Maatregel om blokkering of activering van het rempedaal te voorkomen
	20.13.	Knierem
	20.14.	Rembediening ondersteund door externe kracht
25		Aangepast acceleratiesysteem
	25.01.	Aangepast gaspedaal
	25.03.	Kantelbaar gaspedaal
	25.04.	Handmatig gas geven
	25.05.	Gas geven met knie
	25.06.	Gas geven ondersteund door externe kracht
	25.08.	Gaspedaal aan linkerkant
	25.09.	Maatregel om blokkering of activering van gaspedaal te voorkomen
31		Aangepaste pedalen en pedaalbescherming
	31.01.	Extra parallelpedalen
	31.02.	Pedalen op (nagenoeg) gelijke hoogte
	31.03.	Maatregel om blokkering of bediening van gas- en rempedalen te voorkomen als de pedalen niet met de voet worden bediend
	31.04.	Vloerverhoging
32		Gecombineerde bedrijfsrem- en acceleratiesystemen

¹ Kracht waarmee de bestuurder het systeem kan bedienen.

	32.01.	Gecombineerd, met één hand bediend bedrijfsrem- en acceleratiesysteem
--	--------	---

	32.02.	Gecombineerd, met externe kracht bediend bedrijfsrem- en acceleratiesysteem
33		Gecombineerde bedrijfsrem-, acceleratie- en besturingssystemen
	33.01.	Gecombineerd acceleratie-, bedrijfsrem- en besturingssysteem bediend door externe kracht met één hand
	33.02.	Gecombineerd acceleratie-, bedrijfsrem- en besturingssysteem bediend door externe kracht met twee handen
35		Aangepaste bedieningsorganen (verlichting, ruitenwisser, ruitensproeier, claxon, richtingaanwijzers enz.)
	35.02.	Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur los te laten
	35.03.	Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur met de linkerhand los te laten
	35.04.	Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur met de rechterhand los te laten
	35.05.	Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur en de acceleratie- en remmechanismen los te laten
40		Aangepaste stuurinrichting
	40.01.	Stuurinrichting met een maximale bedieningskracht van ... N ² (bijvoorbeeld "40.01(140N)")
	40.05.	Aangepast stuurwiel (groter en/of dikker stuurwiel, kleinere diameter stuurwiel enz.)
	40.06.	Aangepaste stand van het stuurwiel
	40.09.	Voetbediend stuur
	40.11.	Hulpmiddel op stuurwiel
	40.14.	Aangepaste alternatieve stuurinrichting voor bediening met één hand/arm
	40.15.	Aangepaste alternatieve stuurinrichting voor bediening met twee handen/armen
42		Aangepaste hulpmiddelen voor zicht naar achteren/opzij

² Kracht waarmee de bestuurder het systeem kan bedienen.

	42.01.	Aangepast hulpmiddel voor zicht naar achteren
	42.03.	Extra hulpmiddel in het voertuig voor zijdelings zicht
	42.05.	Hulpmiddel tegen dode hoek
43		Bestuurdersstoel
	43.01.	Bestuurdersstoel op normale kijkhoogte en op normale afstand van het stuurwiel en de pedalen
	43.02.	Bestuurdersstoel aangepast aan lichaamsvorm
	43.03.	Bestuurdersstoel met zijsteun voor goede stabiliteit
	43.04.	Bestuurdersstoel met armleuning
	43.06.	Aangepaste veiligheidsgordel
	43.07.	Veiligheidsgordel met steun voor goede stabiliteit
44		Aanpassingen van de motorfiets (vermelding subcode verplicht)
	44.01.	Eén remelement voor alle remhandelingen
	44.02.	Aangepaste voorrem
	44.03.	Aangepaste achterrem
	44.04.	Aangepaste gashendel
	44.08.	Zithoogte waarbij de bestuurder in zittende positie beide voeten tegelijk op de grond kan plaatsen en de motorfiets in evenwicht kan houden tijdens stoppen en stilstaan
	44.09.	Maximale bedieningskracht van de voorrem ... N ³ (bijvoorbeeld "44.09(140N)")
	44.10.	Maximale bedieningskracht van de achterrem ... N ⁴ (bijvoorbeeld "44.10(240N)")
	44.11.	Aangepaste voetsteun
	44.12.	Aangepaste handgreep
45		Motorfiets uitsluitend met zijspan

³ Kracht waarmee de bestuurder het systeem kan bedienen.

⁴ Kracht waarmee de bestuurder het systeem kan bedienen.

46		Alleen driewielers
47		Alleen voertuigen met meer dan twee wielen die tijdens het starten, stoppen en stilstaan niet door de bestuurder in evenwicht moeten worden gehouden
50		Alleen het voertuig met chassisnummer (voertuigidentificatienummer, VIN)

Letters gebruikt in combinatie met codes 01 tot en met 44 voor nadere specificatie:

- a links
- b rechts
- c hand
- d voet
- e midden
- f arm
- g duim

CODES VOOR BEPERKT GEBRUIK

60		Facultatieve gelijkwaardigheid
	60.01.	Aan de houder wordt de in artikel 9, lid 3, punt a), bedoelde facultatieve gelijkwaardigheid verleend
	60.02.	Aan de houder wordt de in artikel 9, lid 3, punt b), bedoelde facultatieve gelijkwaardigheid verleend
	60.03.	De rijbevoegdheid van categorie B1 is beperkt tot de in artikel 9, lid 4, punt c), bedoelde voertuigen
61		Alleen rijden bij daglicht (bijvoorbeeld: één uur na zonsopgang tot één uur voor zonsondergang)
62		Alleen rijden binnen een straal van ... km vanaf de woonplaats van de rijbewijshouder of alleen binnen de stad/regio ...
63		Alleen rijden zonder passagiers
64		Rijden met maximale snelheid van ... km per uur
65		Rijden alleen toegestaan in gezelschap van een andere houder van een rijbewijs van op zijn minst dezelfde categorie
66		Rijden zonder aanhangwagen

67		Rijden op snelweg niet toegestaan
68		Alcohol niet toegestaan
69		Alleen rijden met voertuigen die zijn uitgerust met een alcoholslot overeenkomstig EN 50436. Opgave van een einddatum is facultatief (bijvoorbeeld “69” of “69(01.01.2016)”).

ADMINISTRATIEVE VERMELDINGEN

70		Ingewisseld voor rijbewijs nr. ... afgegeven door ... (voor een derde land: EU/VN-symbool, bijvoorbeeld “70.0123456789.NL”)
71		Duplicaat van rijbewijs nr. ... (voor een derde land: EU/VN-symbool, bijvoorbeeld “71.987654321.HR”)
73		Alleen vierwielige motorvoertuigen van categorie B (B1)
78		Alleen voertuigen met automatische schakeling
79		Alleen voertuigen conform de specificaties tussen haken, in het kader van de toepassing van artikel 19 van deze richtlijn
	79.01.	Alleen tweewielige voertuigen met of zonder zijspan
	79.02.	Alleen driewielige of lichte vierwielige voertuigen van de categorie AM
	79.03.	Alleen driewielers
	79.04.	Alleen driewielers gecombineerd met een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten hoogste 750 kg
	79.05.	Motorfietsen van categorie A1 met een vermogen per gewichtseenheid van meer dan 0,1 kW/kg
	79.06.	Voertuigen van categorie BE met een aanhangwagen waarvan de maximaal toegestane massa groter is dan 3 500 kg
80		Alleen voor houders van een rijbewijs voor driewielige motorfietsen van categorie A die jonger zijn dan 24 jaar
81		Alleen voor houders van een rijbewijs voor tweewielige motorfietsen van categorie A die jonger zijn dan 21 jaar
95		Bestuurder, houder van het getuigschrift van vakbekwaamheid, die voldoet aan de vakbekwaamheidsvereisten van Richtlijn (EU) 2022/2561 tot

		... (bijvoorbeeld “95(01.01.12)”)
96		Voertuigen van categorie B met een aanhangwagen met een toegestane maximummassa van meer dan 750 kg, waarbij de toegestane maximummassa van het samenstel groter is dan 3 500 kg, maar ten hoogste 4 250 kg bedraagt
97		Geen toestemming voor het besturen van een voertuig van categorie C1 dat onder het toepassingsgebied van Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en de Raad valt ⁵ .
98		
	98.01	De bestuurder wordt beschouwd als beginnend bestuurder en is onderworpen aan de voorwaarden voor de proeftijd. In geval van inwisseling, verlenging of vervanging van het rijbewijs wordt de code aangevuld met de einddatum van de proeftijd (bijvoorbeeld 98.01.13.04.2028)
	98.02	De houder moet voldoen aan de voorwaarden voor de regeling voor begeleid rijden totdat hij of zij de leeftijd van 18 jaar bereikt

Code 100 en hoger zijn nationale codes die alleen gelden voor het verkeer op het grondgebied van de lidstaat die het rijbewijs heeft afgegeven.

⁵ Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 betreffende tachografen in het wegvervoer, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad betreffende het controleapparaat in het wegvervoer en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer (PB L 60 van 28.2.2014, blz. 1).

BIJLAGE II

MINIMUMEISEN VOOR RIJEXAMENS EN KENNIS, RIJVAARDIGHEID EN RIJGEDRAG VOOR HET BESTUREN VAN EEN MECHANISCH AANGEDREVEN VOERTUIG

I. MINIMUMEISEN VOOR RIJEXAMENS

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om zich ervan te vergewissen dat de toekomstige bestuurders voldoen aan de eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag voor het besturen van een mechanisch aangedreven voertuig. Het daartoe ingestelde examen behelst:

- een theoretisch examen;
- na succesvolle deelname aan het theoretisch examen, een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

Hieronder volgt de examenprocedure.

A. THEORETISCH EXAMEN

1. Vorm

Er moet een zodanige vorm worden gekozen dat kan worden nagegaan of de kandidaat de vereiste kennis bezit met betrekking tot de in de punten 2, 3 en 4 van deze bijlage genoemde onderwerpen.

Indien de kandidaat houder is van een rijbewijs voor een andere categorie waarvoor met goed gevolg een theoretisch examen is afgelegd, kan vrijstelling worden verleend van de bepalingen in de punten 2, 3 en 4 van deze bijlage die deze rijbewijzen gemeen hebben.

2. Inhoud van het theoretisch examen voor alle categorieën voertuigen

Het examen moet betrekking hebben op elk van de onderstaande punten, waarbij het aan de lidstaten wordt overgelaten om de inhoud en de vorm van de vragen vast te stellen:

- (a) verkeersregels:
 - in het bijzonder inzake verkeerstekens, wegmarkeringen, signalen, voorrangsregels en snelheidsbeperkingen;
- (b) bestuurder:
 - het belang van oplettendheid en van de houding ten opzichte van medeweggebruikers, onder wie gebruikers van micromobiliteit;
 - algemene waarneming, waaronder waarneming van risico's, beoordeling en reactie, met name reactietijd, en gedragsveranderingen bij de bestuurder ten gevolge van alcohol, drugs en geneesmiddelen, gemoedsgesteldheid en vermoeidheid;
- (c) weg:
 - de belangrijkste richtlijnen voor het bewaren van afstand, remweg en wegligging van het voertuig in uiteenlopende weg- en weersomstandigheden;
 - verkeersrisico's in verband met de wegomstandigheden, waaronder de waarneming en anticipatie van gevaren, in het bijzonder veranderingen ten gevolge van de weerstoestand en het tijdstip van de dag of de nacht;
 - kenmerken van de verschillende soorten wegen en daarop betrekking hebbende wettelijke voorschriften;

- veilig rijden in tunnels;
- (d) medeweggebruikers:
 - specifieke risicofactoren in verband met het gebrek aan ervaring van andere weggebruikers, met name kwetsbare weggebruikers die minder beschermd zijn in het verkeer dan gebruikers van motorvoertuigen zoals auto's, bussen en vrachtwagens en die rechtstreeks aan de impact van een botsing zijn blootgesteld. Deze categorie omvat voetgangers, fietsers, gebruikers van aangedreven tweewielers, gebruikers van persoonlijke mobiliteitsmiddelen en personen met een beperking of beperkte mobiliteit en oriëntatie;
 - risico's in verband met de deelneming aan het verkeer en het besturen van diverse typen voertuigen en in verband met het verschillende gezichtsveld van de bestuurders van deze voertuigen, met inbegrip van voertuigen met geavanceerde rijkhulpsystemen en andere automatiseringssystemen;
- (e) algemene voorschriften en diversen:
 - voorschriften voor administratieve documenten in verband met het gebruik van het voertuig;
 - algemene regels voor de door de bestuurder te volgen gedragslijn bij ongevallen (plaatsen van de gevarendriehoek, waarschuwen, enz.) en maatregelen die hij/zij in voorkomend geval kan nemen om hulp te verlenen aan verkeersslachtoffers;
 - veiligheidseisen met betrekking tot het voertuig, de lading en de passagiers;
 - kennis van veiligheidsaspecten in verband met voertuigen die op alternatieve brandstoffen rijden;
- (f) voorzorgsmaatregelen bij het verlaten van het voertuig;
- (g) de mechanische onderdelen die voor de rijveiligheid van belang zijn; de kandidaten moeten in staat zijn de meest voorkomende defecten te ontdekken, in het bijzonder aan de stuurinrichting, wielophanging, remmen, banden, verlichting en richtingaanwijzers, reflectoren, achteruitkijkspiegels, voorruit en ruitenwissers, uitlaatsysteem, veiligheidsgordels en claxon;
- (h) veiligheidsinrichtingen van de voertuigen, met name het gebruik van veiligheidsgordels, hoofdsteunen, veiligheidsvoorzieningen voor kinderen en het opladen van elektrische voertuigen;
- (i) regels en aspecten over het gebruik van voertuigen in verband met het milieu, ook wat elektrische voertuigen betreft: passend gebruik van geluidssignalen, matig brandstof-/energieverbruik, beperking van emissies (broeikasgasemissies, luchtverontreinigende stoffen, lawaai en microplastics van banden en wegslijtage, enz.).

3. Specifieke voorschriften voor de categorieën A1, A2 en A

Verplichte toetsing van de algemene kennis van:

- (a) het gebruik van beschermende uitrusting, zoals handschoenen, schoeisel, kleding en helm;
- (b) zichtbaarheid van motorrijders voor medeweggebruikers;

- (c) specifieke risico's in verband met uiteenlopende wegomstandigheden zoals hierboven genoemd, met bijzondere aandacht voor gladde delen als putdeksels, wegmarkeringen zoals strepen en pijlen, tramrails enz.;
- (d) mechanische onderdelen die voor de verkeersveiligheid van belang zijn zoals hierboven genoemd, met bijzondere aandacht voor de noodstopshakelaar, het oliepeil en de ketting.

4. Specifieke voorschriften voor de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E

(1) Verplichte toetsing van de algemene kennis van:

- (a) voorschriften inzake rij- en rusttijden zoals omschreven in verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad¹; gebruik van het controleapparaat zoals omschreven in Verordening (EU) nr. 165/2014;
- (b) voorschriften inzake het type vervoer: goederen of personen;
- (c) voertuig- en vervoersdocumenten die zijn vereist voor nationaal en internationaal vervoer van goederen en personen;
- (d) maatregelen bij ongevallen; kennis van de maatregelen die moeten worden genomen na een ongeval of vergelijkbare gebeurtenis, met inbegrip van noodmaatregelen zoals de evacuatie van passagiers en de grondbeginselen van eerste hulp;
- (e) de voorzorgsmaatregelen die moeten worden genomen bij het verwisselen van wielen;
- (f) voorschriften inzake gewichten en afmetingen; voorschriften inzake snelheidsbegrenzers;
- (g) beperking van het gezichtsveld die door de kenmerken van het voertuig wordt veroorzaakt;
- (h) lezen van een wegenkaart, routeplanner, inclusief het gebruik van elektronische navigatiesystemen (facultatief);
- (i) veiligheidseisen bij het laden van het voertuig: het beheersen van de lading (laden en vastzetten), problemen met verschillende soorten lading (bijvoorbeeld vloeistoffen, hangende lading, enz.), het laden en lossen van goederen en het gebruik van laadapparatuur (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
- (j) de verantwoordelijkheid van de bestuurder met betrekking tot het vervoer van passagiers; het comfort en de veiligheid van passagiers; het vervoeren van kinderen; de nodige controles vóór het wegrijden; in het theoretische examen moeten verschillende bussen aan de orde komen (bussen voor openbaar vervoer, touringcars, bussen met speciale afmetingen, enz.) (alleen categorieën D, DE, D1, D1E).
- (k) De lidstaten kunnen aanvragers van een rijbewijs voor een voertuig van categorie C1 of C1E dat niet onder Verordening (EU) nr. 165/2014 valt,

¹ Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer, tot wijziging van Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EG) nr. 2135/98 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 3820/85 van de Raad (PB L 102 van 11.4.2006, blz. 1).

vrijstellen van de verplichting hun kennis te bewijzen van de in punt 4.1, punten a), b) en c), genoemde onderwerpen.

- (2) Verplichte toetsing van de algemene kennis van de volgende aanvullende voorschriften die betrekking hebben op de categorieën C, CE, D en DE en de volgende zaken betreffen:
- (a) de principes van de constructie en werking van: verbrandingsmotoren, vloeistoffen (bijvoorbeeld motorolie, koelvloeistof, ruitensproeiervloeistof), het brandstofsysteem, het elektrische systeem, de ontsteking, het transmissiesysteem (koppeling, versnellingsbak enz.);
 - (b) smering en antivriesbescherming;
 - (c) de principes van de constructie, montage, correct gebruik en onderhoud van banden;
 - (d) de principes van de typen, werking, belangrijkste onderdelen, montage, gebruik en dagelijks onderhoud van reminrichtingen en snelheidsbegrenzers;
 - (e) de principes van de typen, werking, belangrijkste onderdelen, montage, gebruik en dagelijks onderhoud van het koppelmechanisme (alleen categorieën CE, DE);
 - (f) methoden voor het opsporen van oorzaken van defecten;
 - (g) preventief onderhoud van voertuigen en noodzakelijke lopende reparaties;
 - (h) de verantwoordelijkheid van de bestuurder voor de ontvangst, het vervoer en de aflevering van goederen volgens afspraak (alleen categorieën C, CE).

B. EXAMEN INZAKE RIJVAARDIGHEID EN RIJGEDRAG

5. Voertuig en uitrusting

(1) Voertuigschakeling

- (a) Om een voertuig met handschakeling te mogen besturen, moet de kandidaat een examen inzake de rijvaardigheid en het rijgedrag afleggen met een voertuig met handschakeling.

Onder “voertuig met handschakeling” wordt een voertuig verstaan met een koppelingspedaal (of manueel bediende hendel voor de categorieën A, A2 en A1) die door de bestuurder moet worden ingedrukt om te starten, te stoppen of te schakelen.

- (b) Voertuigen die niet aan de in punt 5.1, punt a), vastgestelde criteria voldoen, worden als voertuigen met automatische schakeling beschouwd.

Onverminderd punt 5.1, punt c), moet, indien een kandidaat het examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag aflegt op een voertuig met automatische schakeling, dit op elk rijbewijs dat op basis van een dergelijk examen wordt afgegeven, worden vermeld met de desbetreffende code van de Unie als bedoeld in bijlage I, deel E. Rijbewijzen met die vermelding worden uitsluitend gebruikt voor het besturen van voertuigen met een automatische schakeling.

- (c) De EU-code op een rijbewijs van de categorieën A1, A2, A, B1, B en BE dat is afgegeven op basis van een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag in een voertuig met automatische schakeling, wordt verwijderd indien de houder

slaagt voor een specifiek examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag of een specifieke opleiding volgt.

De lidstaten nemen de nodige maatregelen met het oog op:

- i) de goedkeuring van en het toezicht op de specifieke opleiding; of
- ii) de organisatie van het specifieke examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

De voertuigen die voor deze opleiding of dit examen worden gebruikt, moeten een handgeschakelde versnellingsbak hebben en behoren tot de rijbewijscategorie waarvoor de deelnemers een aanvraag hebben ingediend.

De duur van het examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag en de afgelegde afstand moeten toereikend zijn om de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in de punten 6 en 7 van deze bijlage te beoordelen, met bijzonder aandacht voor de schakeling van het voertuig.

De opleiding moet alle aspecten bevatten zoals omschreven in de punten 6 en 7 van deze bijlage, met bijzonder aandacht voor de schakeling van het voertuig. Elke deelnemer moet het praktijkgedeelte van de opleiding afleggen en zijn of haar rijvaardigheid en rijgedrag op de openbare weg aantonen. De opleiding duurt ten minste zeven uur.

- (d) Specifieke bepalingen voor voertuigen van de categorieën BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E

De lidstaten kunnen besluiten geen beperking tot voertuigen met automatische schakeling op te nemen in een rijbewijs voor een voertuig van de categorieën BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 of D1E als bedoeld in punt 5.1, punt b), wanneer de bestuurder reeds een rijbewijs bezit voor een voertuig met handschakeling in minstens één van de volgende categorieën: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 of D1E, en hij of zij de in punt 8.4 beschreven handelingen heeft uitgevoerd tijdens het examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

- (2) De voertuigen waarmee examens inzake de rijvaardigheid en het rijgedrag worden afgelegd, moeten voldoen aan de volgende minimumnormen. De lidstaten kunnen daaraan strengere eisen stellen of andere normen toevoegen. De lidstaten kunnen voor voertuigen van de categorieën A1, A2 en A waarmee examens inzake de rijvaardigheid en het rijgedrag worden afgelegd, een marge van 5 cm³ beneden de vereiste minimum cilinderinhoud hanteren.

- (a) categorie A1:

motorfiets van categorie A1 zonder zijspan, met een maximumvermogen van 11 kW, en een vermogen per gewichtseenheid van minder dan 0,1 kW per kg, die een snelheid van ten minste 90 km per uur kan bereiken.

Indien de motorfiets door een verbrandingsmotor wordt aangedreven, moet de cilinderinhoud daarvan minstens 120 cm³ bedragen.

Indien de motorfiets door een elektrische motor wordt aangedreven, moet het vermogen per gewichtseenheid minstens 0,08 kW/kg bedragen;

- (b) categorie A2:

motorfiets zonder zijspan, met een vermogen van ten minste 20 kW en ten hoogste 35 kW en een vermogen per gewichtseenheid van hoogstens 0,2 kW/kg.

Indien de motorfiets door een verbrandingsmotor wordt aangedreven, moet de cilinderinhoud daarvan minstens 250 cm³ bedragen.

Indien de motorfiets door een elektrische motor wordt aangedreven, moet het vermogen per gewichtseenheid minstens 0,15 kW/kg bedragen;

(c) categorie A:

Motorfiets zonder zijspan met een ledige massa van meer dan 180 kg en een vermogen van minstens 50 kW. De lidstaat mag een marge van 5 kg beneden de vereiste minimummassa toestaan.

Indien de motorfiets door een verbrandingsmotor wordt aangedreven, moet de cilinderinhoud daarvan minstens 600 cm³ bedragen.

Indien de motorfiets door een elektrische motor wordt aangedreven, moet het vermogen per gewichtseenheid minstens 0,25 kW/kg bedragen;

(d) categorie B:

vierwielig voertuig van categorie B waarmee een snelheid van ten minste 100 km per uur kan worden bereikt;

(e) categorie BE:

samenstel van een examenvoertuig van categorie B en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 000 kg, met welk samenstel, dat niet onder categorie B valt, een snelheid van ten minste 100 km per uur kan worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als het motorvoertuig; de gesloten opbouw mag ook nagenoeg even breed zijn als het motorvoertuig zolang het zicht naar achteren alleen door middel van de buitenspiegels van het motorvoertuig mogelijk is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen.

(f) categorie B1:

gemotoriseerde vierwieler waarmee een snelheid van ten minste 60 km per uur kan worden bereikt;

(g) categorie C:

voertuig van categorie C met een maximaal toegestane massa van ten minste 12 000 kg, een lengte van ten minste 8 m en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine; de feitelijke totale massa van het voertuig moet minimaal 10 000 kg bedragen;

(h) categorie CE:

geleed voertuig of een samenstel bestaande uit een examenvoertuig van categorie C en een aanhangwagen van ten minste 7,5 m lang; dit voertuig of samenstel moet een maximaal toegestane massa van ten minste 20 000 kg hebben, een lengte van ten minste 14 m en een breedte van ten minste 2,40 m;

met dit gelede voertuig of samenstel moet een snelheid van ten minste 80 km per uur kunnen worden bereikt en het moet zijn uitgerust met ABS en controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine; de feitelijke totale massa van het gelede voertuig of het samenstel moet minimaal 15 000 kg bedragen;

(i) categorie C1:

voertuig van subcategorie C1 met een maximaal toegestane massa van ten minste 4 000 kg, en een lengte van ten minste 5 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine;

(j) categorie C1E:

samenstel bestaande uit een examenvoertuig van subcategorie C1 en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg; het samenstel moet een lengte hebben van ten minste 8 m en met dit samenstel moet een snelheid van ten minste 80 km per uur kunnen worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine van het motorvoertuig; de gesloten opbouw mag ook nagenoeg even breed zijn als het motorvoertuig zolang het zicht naar achteren alleen door middel van de buitenspiegels van het motorvoertuig mogelijk is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

(k) categorie D:

voertuig van categorie D met een lengte van ten minste 10 m en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014;

(l) categorie DE:

samenstel bestaande uit een examenvoertuig van categorie D en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste 2 m breed en 2 m hoog is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

(m) categorie D1:

voertuig van subcategorie D1 met een maximaal toegestane massa van ten minste 4 000 kg, en een lengte van ten minste 5 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014;

(n) categorie D1E:

samenstel bestaande uit een examenvoertuig van subcategorie D1 en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg, met welk samenstel een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden

bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste 2 m breed en 2 m hoog is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen.

6. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën A1, A2 en A

(1) Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- (a) correct dragen van beschermende uitrusting, zoals handschoenen, schoeisel, kleding en helm;
- (b) steekproefsgewijze controle van banden, remmen, stuurinrichting, noodstopshakelaar (indien aanwezig), ketting, oliepeil, verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon.

(2) Bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid:

- (a) motorfiets op de standaard plaatsen, er vanaf halen en zonder hulp van de motor het rijwiel verplaatsen door ernaast te lopen;
- (b) motorfiets op de standaard plaatsen;
- (c) ten minste twee verrichtingen bij een lage snelheid, waaronder een slalom; dit ter beoordeling van de bediening van de koppeling in combinatie met de rem, balans, kijkrichting en de houding op de motorfiets, en de positie van de voeten op de voetsteunen;
- (d) ten minste twee verrichtingen bij een hogere snelheid, waaronder één verrichting in tweede of derde versnelling, minimaal 30 km per uur, en één verrichting voor het ontwijken van obstakels bij een snelheid van minimaal 50 km per uur; dit ter beoordeling van de houding op de motorfiets, kijkrichting, balans, stuurtechniek en schakeltechniek;
- (e) remmen: er moeten minimaal twee remoefeningen worden uitgevoerd, waaronder een noodstop bij een snelheid van minimaal 50 km per uur; dit ter beoordeling van de bediening van de voor- en achterrem, kijkrichting en de houding op de motorfiets.

(3) Rijgedrag

De kandidaten moeten in normale verkeerssituaties veilig en met de vereiste voorzichtigheid de volgende handelingen uitvoeren:

- (a) wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer; een oprit verlaten;
- (b) rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
- (c) rijden door bochten;
- (d) kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
- (e) veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
- (f) oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;

- (g) inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);
- (h) speciale verkeerselementen (indien aanwezig): rotondes; spoorwegovergangen; tram-/bushaltes; voetgangersoversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand; tunnels;
- (i) reageren en anticiperen op gevaarlijke situaties met behulp van een simulator;
- (j) de nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het afstappen van het voertuig.

7. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën B, B1 en BE

- (1) Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- (a) verstellen van de zitplaats van de bestuurder voor een juiste zithouding;
- (b) afstellen van de achteruitkijkspiegels, veiligheidsgordel en hoofdsteun (indien aanwezig);
- (c) controleren of de portieren goed gesloten zijn;
- (d) steekproefsgewijze controle van banden, stuurinrichting, remmen, vloeistoffen (bijvoorbeeld motorolie, koelvloeistof, ruitensproeiervloeistof), verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon;
- (e) controle van de veiligheid met betrekking tot de lading van het voertuig: carrosserie, plaatwerk, laaddeuren, cabineslot, manier van laden, vastzetten lading (alleen categorie BE);
- (f) controle van het koppelmechanisme en de elektrische en remverbindingen (alleen categorie BE).

- (2) Categorieën B en B1: bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid

Een aantal van de onderstaande verrichtingen moet worden getest (ten minste twee van de vier punten, waarvan één achteruitrijdend):

- (a) in rechte lijn achteruitrijden of achteruitrijdend rechts of links een bocht omgaan en daarbij op de juiste rijstrook blijven;
- (b) keren met voor- en achterschakeling;
- (c) parkeren op en verlaten van een parkeerruimte (evenwijdig aan of schuin of loodrecht ten opzichte van de weg gelegen, vooruit en achteruit, zowel op een vlakke weg als op een stijgende of dalende weg);
- (d) remmen tot stilstand; een noodstop is facultatief.

- (3) Categorie BE: bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid:

- (a) koppelen en loskoppelen van een aanhangwagen aan/van een motorvoertuig; aan het begin van deze verrichting moeten het voertuig en de aanhangwagen naast elkaar staan (niet in elkaars verlengde);

- (b) achteruitrijdend een bocht maken met een door de lidstaten zelf vast te stellen loop;
- (c) veilig parkeren voor laden/lossen.

(4) Rijgedrag

De kandidaten moeten in normale verkeerssituaties veilig en met de vereiste voorzichtigheid de volgende handelingen uitvoeren:

- (a) wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer; een oprit verlaten;
- (b) rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
- (c) rijden door bochten;
- (d) Kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
- (e) veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
- (f) oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;
- (g) inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);
- (h) speciale verkeers-elementen (indien aanwezig): rotondes; spoorwegovergangen; tram-/bushaltes; voetgangersoversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand; tunnels;
- (i) de nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het verlaten van het voertuig;
- (j) reageren en anticiperen op gevaarlijke situaties met behulp van een simulator.

8. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E.

(1) Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- (a) verstellen van de zitplaats van de bestuurder voor een juiste zithouding;
- (b) afstellen van de achteruitkijkspiegels, veiligheidsgordel en hoofdsteun (indien aanwezig);
- (c) steekproefsgewijze controle van banden, stuurinrichting, remmen, verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon;
- (d) controle van de rembekrachtigings- en de stuurbekrachtigingsinrichting; controle van de wielen, wielmoeren, spatborden, voorruit, ruiten en ruitensproeiervloeistof; controle en gebruik van alle onderdelen op het dashboard, inclusief de controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EU) nr. 165/2014. De laatstgenoemde eis geldt niet voor aanvragers van een rijbewijs voor een voertuig van categorie C1 of C1E dat niet onder deze verordening valt;

- (e) controle van de luchtdruk, lucht tanks en de wielophanging;
 - (f) controle van de veiligheid met betrekking tot de lading van het voertuig: carrosserie, plaatwerk, laaddeuren, laadmechanisme (indien aanwezig), cabineslot (indien aanwezig), manier van laden, vastzetten lading (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
 - (g) controle van het koppelmechanisme en de elektrische en remverbindingen (alleen categorieën CE, C1E, DE, D1E);
 - (h) in staat zijn bijzondere maatregelen te treffen voor de veiligheid van het voertuig; controle van carrosserie, bedrijfsdeuren, nooduitgangen, EHBO-benodigdheden, brandblussers en andere veiligheidsvoorzieningen (alleen categorieën D, DE, D1, D1E);
 - (i) lezen van een wegenkaart, routeplanner, inclusief het gebruik van elektronische navigatiesystemen (facultatief).
- (2) Bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid:
- (a) koppelen en loskoppelen van een aanhangwagen aan/van een motorvoertuig; aan het begin van deze verrichting moeten het voertuig en de aanhangwagen naast elkaar staan (niet in elkaars verlengde) (alleen categorieën CE, C1E, DE, D1E);
 - (b) achteruitrijdend een bocht maken met een door de lidstaten zelf vast te stellen loop;
 - (c) veilig parkeren voor laden/lossen bij een laadvloer/laadhelling of soortgelijke inrichting (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
 - (d) parkeren om passagiers veilig in of uit de bus te laten stappen (alleen categorieën D, DE, D1, D1E).
- (3) Rijgedrag
- De kandidaten voeren in normale verkeerssituaties veilig en met inachtneming van alle nodige voorzorgen de volgende handelingen uit:
- (a) wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer; verlaten van een oprit;
 - (b) rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
 - (c) rijden door bochten;
 - (d) kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
 - (e) veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
 - (f) oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;
 - (g) inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);
 - (h) speciale verkeerselementen (indien aanwezig): rotondes; spoorwegovergangen; tram-/bushaltes; voetgangersoversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand; tunnels;
 - (i) de nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het verlaten van het voertuig.

- (4) Veilig en energie-efficiënt rijden:
- (a) tijdens het rijden de veiligheid waarborgen en het brandstof-/energieverbruik en de uitstoot verminderen tijdens het optrekken, afremmen of op stijgende en dalende hellingen;
 - (b) reageren en anticiperen op gevaarlijke situaties met behulp van een simulator.

9. Beoordeling tijdens het praktische examens

- (1) Tijdens elke rij situatie vermeld in de punten 6, 7 en 8 wordt beoordeeld in hoeverre de kandidaat in staat is het voertuig te bedienen en of hij of zij in staat is volkomen veilig aan het verkeer deel te nemen. De examiner moet zich tijdens het gehele examen veilig voelen. Rijfouten of gevaarlijk rijgedrag die de veiligheid van het examenvoertuig, de passagiers of de medeweggebruikers direct in gevaar brengen, hebben ongeacht of de examiner al dan niet heeft moeten ingrijpen, tot gevolg dat de kandidaat wordt afgewezen. Het staat de examiner in dat geval vrij het praktische examen voortijdig te beëindigen.

De examinatoren moeten worden opgeleid om de vaardigheid van de kandidaten om in alle opzichten veilig te rijden, correct te beoordelen. Op de werkzaamheden van de examinatoren moet door een door de lidstaat erkend lichaam controle en toezicht worden uitgeoefend met het oog op een correcte en consequente foutenbeoordeling, overeenkomstig de in deze bijlage vastgestelde normen.

- (2) Tijdens de beoordeling moet de examiner in het bijzonder aandacht schenken aan het feit of de kandidaat defensief en sociaal rijgedrag vertoont. Dit gedrag moet overeenkomen met de algehele rijstijl en de examiner moet hiermee rekening houden bij de beeldvorming van de kandidaat. Hiertoe behoren het aanpassend en zelfverzekerd (veilig) rijden. Daarbij moet echter rekening worden gehouden met de weg- en weersomstandigheden, medeweggebruikers, de veiligheid van de overige weggebruikers (met name de kwetsbare weggebruikers) en anticipatievermogen.
- (3) De examiner moet tevens beoordelen of de kandidaat op de onderstaande punten voldoende presteert:
- (a) beheersing van het voertuig; hierbij moet worden gekeken naar: correct gebruik van de veiligheidsgordels, achteruitkijkspiegels, hoofdsteunen; zitplaats; correct gebruik van verlichting en andere voorzieningen; correct gebruik van de koppeling, versnellingsbak, gaspedaal, reminrichting (inclusief de derde reminrichting, indien aanwezig), stuurinrichting; beheersing van het voertuig onder uiteenlopende omstandigheden, bij verschillende snelheden; evenwichtig rijgedrag; gewicht, afmetingen en eigenschappen van het voertuig; gewicht en type lading (alleen categorieën BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); het comfort van de passagiers (alleen categorieën D, DE, D1, D1E) (niet te snel optrekken, soepel rijgedrag en gelijkmatig remmen);
 - (b) zuinig en energie-efficiënt rijden, hierbij moet worden gelet op het aantal omwentelingen per minuut en het schakelen, remmen en versnellen (alleen categorieën B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E);
 - (c) voldoen aan de regels inzake waarneming: rondom kijken; spiegels goed gebruiken; dichtbij, verder weg, ver kijken;
 - (d) voorrang verlenen: voorrang op kruispunten en overwegen; voorrang verlenen op andere punten (bijvoorbeeld bij het veranderen van richting of rijstrook en bij bijzondere verrichtingen);

- (e) de juiste positie kiezen op de weg: juiste positie op de weg, de rijstrook, de rotonde en door bochten, die past bij het type en de eigenschappen van het voertuig; voorsorteren;
- (f) afstand bewaren: voldoende afstand bewaren voor en naast het voertuig; voldoende afstand bewaren van andere medeweggebruikers, met name zwakke weggebruikers;
- (g) snelheidsbeperkingen en -aanbevelingen respecteren: de maximumsnelheid niet overschrijden; snelheid aanpassen aan de weers- en verkeersomstandigheden en indien nodig aan de nationale snelheidslimiet; rijden met een snelheid waarbij het tot stilstand komen vóór een zichtbare en vrije weg mogelijk is; snelheid aanpassen aan die welke wordt aangehouden door andere, soortgelijke weggebruikers;
- (h) verkeerslichten, verkeerstekens en andere voorzieningen respecteren: correct gedrag bij verkeerslichten; opvolgen van de instructies van verkeersregelaars; correct gedrag bij verkeerstekens (verbods- of gebodsborden); correct gedrag bij wegmarkeringen;
- (i) signalen respecteren: signalen geven op de juiste momenten; correct richting aangeven; correct reageren op signalen van andere weggebruikers;
- (j) controle over remmen en stoppen: tijdig gas minderen, afremmen of stoppen, waarbij rekening moet worden gehouden met de omstandigheden; anticipatievermogen; gebruik van de verschillende reminrichtingen (alleen categorieën C, CE, D, DE); gebruik van andere snelheidsbegrenzers dan remmen (alleen categorieën C, CE, D, DE).

10. Duur van het examen

De duur van het examen en de af te leggen afstand moeten voldoende zijn voor de in deel B van deze bijlage genoemde beoordeling van de rijvaardigheid en het rijgedrag. Het examen met betrekking tot het rijgedrag mag voor de categorieën A, A1, A2, B, B1 en BE nooit minder dan 25 minuten en voor de overige categorieën nooit minder dan 45 minuten duren. Niet inbegrepen zijn de kennismaking met de kandidaat, het rijklaar maken van het voertuig, de technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid, de bijzondere verrichtingen en de bekendmaking van de uitslag van het praktische examen.

11. Plaats van het examen

Het examenonderdeel voor de beoordeling van de bijzondere verrichtingen kan op een speciaal terrein plaatsvinden. Het examenonderdeel voor de beoordeling van het rijgedrag wordt zo mogelijk afgenomen op wegen buiten de bebouwde kom, autowegen en autosnelwegen (of gelijkwaardig), alsmede straten in de stad van uiteenlopende aard (zoals woonwijken, gebieden waar niet harder dan 30 of 50 km per uur mag worden gereden en auto-/snelwegen binnen de stad), waar zich de verschillende moeilijkheden voordoen waarmee een bestuurder kan worden geconfronteerd. Het is wenselijk dat het examen in verschillende situaties van verkeersdrukke plaatsvindt. De examinerator moet de tijd die op de weg wordt doorgebracht optimaal gebruiken door uiteenlopende verkeerssituaties op te zoeken, zodat het rijgedrag van de kandidaat in de verschillende situaties goed kan worden beoordeeld. Daarbij moet met name worden gelet op de overgang tussen de verschillende situaties.

II. KENNIS, RIJVAARDIGHEID EN RIJGEDRAG VOOR HET BESTUREN VAN EEN GEMOTORISEERD VOERTUIG

Bestuurders van alle gemotoriseerde voertuigen moeten op elk willekeurig moment voldoen aan eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag zoals beschreven in de punten 1 tot en met 9, zodat zij in staat zijn:

- verkeersrisico's en gevaren te onderkennen en te anticiperen en de ernst ervan te beoordelen;
- controle over hun voertuig te hebben om geen gevaarlijke situaties te scheppen, en adequaat te reageren wanneer dergelijke situaties zich voordoen;
- de verkeersregels in acht te nemen, met name die welke gericht zijn op het voorkomen van verkeersongevallen en het verzekeren van een vlotte doorstroming van het verkeer;
- de voornaamste technische defecten van hun voertuig te ontdekken, met name die welke de veiligheid in gevaar brengen, en die adequaat te laten verhelpen;
- rekening te houden met alle factoren die het rijgedrag nadelig beïnvloeden (alcohol, vermoeidheid, verminderd gezichtsvermogen enz.), teneinde volledig in staat te blijven tot veilig rijgedrag;
- bij te dragen tot de veiligheid van alle weggebruikers, in het bijzonder de kwetsbare weggebruikers, door naar behoren rekening te houden met de medeweggebruikers;
- voldoende kennis te hebben van risicofactoren in verband met middelen voor micromobiliteit;
- voldoende kennis te hebben van de veiligheid in verband met het gebruik van voertuigen die op alternatieve brandstoffen rijden;
- voldoende kennis te hebben over het gebruik van geavanceerde rijhulpsystemen en andere vormen van automatisering van een voertuig.

De lidstaten kunnen de nodige maatregelen nemen om te waarborgen dat bestuurders die niet meer voldoen aan de eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag zoals beschreven in de punten 1 tot en met 9, die kennis en vaardigheden terugkrijgen en het vereiste rijgedrag voor het besturen van een mechanisch aangedreven voertuig kunnen voortzetten.

BIJLAGE III

MINIMUMNORMEN INZAKE LICHAAMELIJKE EN GEESTELIJKE GESCHIKTHEID VOOR HET BESTUREN VAN EEN GEMOTORISEERD VOERTUIG

DEFINITIES

1. Voor de toepassing van deze bijlage worden de bestuurders in twee groepen ingedeeld:
 - (1) Groep 1: bestuurders van voertuigen van de categorieën A, A1, A2, AM, B, B1 en BE;
 - (2) Groep 2: bestuurders van voertuigen van de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E.
 - (3) In de nationale wetgeving kunnen bepalingen worden opgenomen om de voor de bestuurders van groep 2 bestemde bepalingen van deze bijlage toe te passen op de bestuurders van voertuigen van categorie B die hun rijbewijs voor de uitoefening van hun beroep gebruiken (taxi's, ziekenauto's, enz.).
2. Naar analogie hiervan worden de aanvragers van een eerste rijbewijs of verlenging van een rijbewijs ingedeeld in de groep waartoe zij behoren, nadat het rijbewijs is afgegeven of verlengd.

MEDISCHE ONDERZOEKEN

3. Groep 1:

De aanvragers moeten een zelfevaluatie van hun fysieke en geestelijke geschiktheid uitvoeren voor het besturen van een gemotoriseerd voertuig.

De aanvragers moeten een medisch onderzoek ondergaan, indien uit de zelfevaluatie van hun fysieke en geestelijke geschiktheid, bij het vervullen van de vereiste formaliteiten of tijdens het examen dat zij moeten afleggen voor het verkrijgen van een rijbewijs, blijkt dat zij waarschijnlijk één of meer van de in deze bijlage vermelde lichamelijke of geestelijke gebreken hebben.

Voor bestuurders geldt dezelfde procedure bij het verlengen van hun rijbewijs.
4. Groep 2:

De aanvragers moeten een medisch onderzoek ondergaan vóór de eerste afgifte van een rijbewijs; vervolgens worden de bestuurders bij elke verlenging van het rijbewijs getest volgens het nationale systeem van de lidstaat van normaal verblijf.
5. De lidstaten kunnen voor de afgifte of verlenging van een rijbewijs strengere normen vaststellen dan de in deze bijlage vervatte normen.

GEZICHTSVERMOGEN

6. Iedere aanvrager van een rijbewijs moet de nodige onderzoeken ondergaan om vast te stellen of hij/zij beschikt over voldoende gezichtsscherpte en gezichtsveld voor het besturen van motorvoertuigen. Indien daarover twijfel bestaat, moet hij/zij door een bevoegde medische instantie worden onderzocht. Bij dat onderzoek moet vooral gelet worden op: de gezichtsscherpte, het gezichtsveld, het gezichtsvermogen in het schemerdonker, de licht- en contrastgevoeligheid, diplopie en andere visuele functies die essentieel zijn voor de veilige besturing van een motorvoertuig.

Aan bestuurders van groep 1 die niet aan de norm voor het gezichtsveld of de gezichtsscherpte kan worden voldaan, kan een rijbewijs worden toegekend in “uitzonderlijke, individuele gevallen”, indien er redenen zijn om aan te nemen dat de afgifte van een rijbewijs aan de kandidaat de verkeersveiligheid niet in het gedrang zou brengen; in die gevallen moet de bestuurder door een bevoegde medische instantie worden onderzocht om aan te tonen dat er geen sprake is van andere beschadigingen van de visuele functies, zoals lichtschitteringen (glare), contrastgevoeligheid of een te beperkt gezichtsvermogen bij schemerlicht. De bestuurder of aanvrager moet tevens met goed gevolg een door een bevoegde instantie georganiseerde praktijktest afleggen.

Groep 1:

- (1) Iedere aanvrager van een rijbewijs of van verlenging van een rijbewijs moet, zo nodig met optische correctie, een binoculaire gezichtsscherpte hebben van ten minste 0,5.

Voorts moet het horizontale gezichtsveld minstens 120° bedragen, het gezichtsbereik moet minstens 50° links en rechts en 20° naar boven en beneden reiken. Binnen een straal van 20 graden vanuit het centrum van het gezichtsveld mogen zich geen gebreken voordoen.

Indien een progressieve oogziekte wordt ontdekt of gemeld, kan het rijbewijs worden afgegeven of verlengd mits de aanvrager zich periodiek door een bevoegde medische instantie laat onderzoeken.

- (2) Iedere aanvrager van een rijbewijs of van een verlenging van een rijbewijs die het gezichtsvermogen van één oog volledig is kwijtgeraakt of die, bijvoorbeeld in geval van diplopie, slechts één oog gebruikt, moet een gezichtsscherpte, zo nodig met optische correctie, van ten minste 0,5 hebben. De bevoegde medische instantie moet daarbij verklaren dat dit monoculaire zien al zo lang bestaat dat de betrokkene zich daaraan heeft aangepast, en dat het gezichtsveld van het oog voldoet aan de in punt 6.1 vastgestelde normen.
- (3) Na een recent geval van diplopie of verlies van het gezichtsvermogen van één oog moet een passende aanpassingsperiode (bijvoorbeeld zes maanden) in acht worden genomen tijdens welke geen motorvoertuig mag worden bestuurd. Na die periode mag hij of zij pas opnieuw een motorvoertuig besturen na gunstig advies van gezichts- en rijdeskundigen.

Groep 2:

- (4) Iedere aanvrager van een rijbewijs of verlenging van een rijbewijs moet, zo nodig met optische correctie, beschikken over een gezichtsscherpte van minstens 0,8 voor het beste oog en 0,1 voor het minder goede oog. Indien de waarden 0,8 en 0,1 met een optische correctie worden bereikt, moet de correctie van de minimale gezichtsscherpte (0,8 en 0,1) zijn verkregen door brilglazen die niet sterker mogen zijn dan 8 dioptrieën, of door contactlenzen. De correctie moet goed worden verdragen.

Voorts moet het horizontale gezichtsveld voor beide ogen minstens 160° bedragen, het gezichtsbereik moet minstens 70° links en rechts en 30° naar boven en beneden reiken. Binnen een straal van 30 graden vanuit het centrum van het gezichtsveld mogen zich geen gebreken voordoen.

Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan een verminderde contrastgevoeligheid of diplopie.

Na een substantiële terugval van het gezichtsvermogen van één oog moet een passende aanpassingsperiode (bijvoorbeeld zes maanden) in acht worden genomen tijdens welke geen motorvoertuig mag worden bestuurd. Na die periode mag hij of zij pas opnieuw een motorvoertuig besturen na gunstig advies van gezichts- en rijdeskundigen.

GEHOOR

7. Onder voorbehoud van het advies van de bevoegde medische instanties kan het rijbewijs voor iedere aanvrager of bestuurder van groep 2 worden afgegeven of verlengd; bij het medisch onderzoek wordt met name rekening gehouden met de mogelijkheden van compensatie.

PERSONEN MET EEN FYSIEKE BEPERKING

8. Het rijbewijs mag niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan motorische aandoeningen of beperkingen lijdt waardoor het besturen van een gemotoriseerd voertuig gevaar oplevert.

Groep 1:

- (1) Een rijbewijs met eventueel beperkende voorwaarden mag, nadat daarover door een bevoegde medische instantie advies is uitgebracht, worden afgegeven aan aanvragers of bestuurders met een fysieke beperking. Dat advies moet gebaseerd zijn op een medische beoordeling van de betreffende aandoening of beperking en zo nodig op een praktische test. Daarin moet ook worden aangegeven hoe het voertuig moet worden aangepast en of de bestuurder orthopedische apparatuur nodig heeft. Uit het onderzoek naar de rijvaardigheid en het rijgedrag moet echter blijken dat die apparatuur geen gevaar voor het rijden oplevert.
- (2) Het rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan een progressieve aandoening lijdt, mits aan de hand van periodieke controles wordt geverifieerd of de betrokkene nog in staat is zijn voertuig volkomen veilig te besturen.

Een rijbewijs mag zonder geregelde medische controle worden afgegeven of verlengd zodra de lichamelijke beperking zich heeft gestabiliseerd.

Groep 2:

- (3) De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

HART- EN VAATZIEKTEN

9. Hart- en vaataandoeningen of -ziekten kunnen leiden tot een acute beschadiging van de hersenfunctie die een gevaar vormt voor de verkeersveiligheid. Dergelijke aandoeningen vormen een gegronde reden om tijdelijke of permanente rijbeperkingen op te leggen.
 - (1) Voor de volgende hart- en vaataandoeningen mogen de rijbewijzen van aanvragers of bestuurders in de vermelde groepen alleen worden afgegeven of verlengd als de aandoening effectief is behandeld en op voorwaarde dat een

medische toestemming is afgegeven en, in voorkomend geval, een periodieke medische keuring wordt uitgevoerd:

- (a) brady-aritmie (sinus-knooppuntziekte en verstoring van de doorstroming) en tachy-aritmie (supraventriculaire en ventriculaire aritmieën) met een geschiedenis van syncope of syncopale episoden ten gevolge van aritmogene aandoeningen (voor groep 1 en 2);
- (b) brady-aritmie: sinus-knooppuntziekte en verstoring van de doorstroming met tweedegraads AV-blok (Mobitz II), derdegraads AV-blok of wisselende bundeltakblok (uitsluitend voor groep 2);
- (c) tachy-aritmie (supraventriculaire en ventriculaire aritmie) met:
 - structurele hartziekte en aanhoudende ventriculaire tachycardie (VT) (voor groep 1 en 2), of
 - niet-aanhoudende polymorfe VT, aanhoudende ventriculaire tachycardie of met een indicatie voor een defibrillator (uitsluitend voor groep 2);
- (d) symptomatisch voor angina (voor groep 1 en 2);
- (e) implantatie of vervanging van een permanente pacemaker (uitsluitend voor groep 2);
- (f) implantatie of vervanging van een defibrillator of passende of niet-passende defibrillatorschok (uitsluitend voor groep 1);
- (g) syncope (tijdelijk verlies van bewustzijn en evenwicht, gekenmerkt door snel begin, korte duur en spontaan herstel, ten gevolge van algemene cerebrale hypoperfusie, vermoedelijk ten gevolge van reflexsyncope, met onbekende oorzaak, zonder aanwijzingen van onderliggende hartziekte) (voor groep 1 en 2);
- (h) acuut coronair syndroom (voor groep 1 en 2);
- (i) stabiele angina wanneer de symptomen zich niet voordoen bij milde inspanningen (voor groep 1 en 2);
- (j) percutane coronaire ingreep (PCI) (voor groep 1 en 2);
- (k) coronaire bypass-operatie (CABG — Coronary Artery Bypass Graft) (voor groep 1 en 2);
- (l) beroerte/transiënte ischemische aanval (TIA) (voor groep 1 en 2);
- (m) significante stenose van de carotis (uitsluitend voor groep 2);
- (n) maximale aortadiameter van meer dan 5,5 cm (uitsluitend voor groep 2);
- (o) hartfalen:
 - New York Heart Association (NYHA) I, II, III (uitsluitend voor groep 1);
 - volgens NYHA I en II moet de linker ventriculaire ejectiefractie minstens 35 % bedragen (uitsluitend voor groep 2);
- (p) harttransplantatie (voor groep 1 en 2);
- (q) hulpmiddel voor ondersteuning hartslag (uitsluitend voor groep 1);

- (r) hartklepoperatie (voor groep 1 en 2);
 - (s) maligne hypertensie (hoogte systolische bloeddruk ≥ 180 mmHg of diastolische bloeddruk ≥ 110 mmHg, geassocieerd met naderende of geleidelijke orgaanschade) (voor groep 1 en 2);
 - (t) klasse III bloeddruk (diastolische bloeddruk ≥ 110 mmHg en/of systolische bloeddruk ≥ 180 mmHg) (alleen voor groep 2);
 - (u) congenitale hartaandoening (voor groep 1 en 2);
 - (v) hypertrofische cardiomyopathie zonder syncope (uitsluitend voor groep 1);
 - (w) lang QT-syndroom met syncope, Torsade des Pointes of QTc > 500 ms (uitsluitend voor groep 1).
- (2) Voor de volgende cardiovasculaire aandoeningen worden geen rijbewijzen afgegeven of verlengd voor aanvragers of bestuurders in de vermelde groepen:
- (a) implantatie van een defibrillator (uitsluitend groep 2);
 - (b) perifere vaatlijden — Aneurysma aortae abdominalis en aneurysma aortae thoracalis, als de maximumdiameter van de aorta een aanzienlijk risico inhoudt op plotselinge breuk en plotselinge invaliderende gebeurtenis (voor groepen 1 en 2);
 - (c) hartfalen:
 - NYHA IV (uitsluitend voor groep 1),
 - NYHA III en IV (uitsluitend voor groep 2);
 - (d) hulpmiddel voor ondersteuning hartslag (uitsluitend voor groep 2);
 - (e) valvulaire hartziekte met aorta-insufficiëntie, aortastenose, mitralisinsufficiëntie of mitralisstenose als het functioneel vermogen wordt geschat op NYHA IV of als er syncopale episodes zijn geweest (uitsluitend voor groep 1);
 - (f) valvulaire hartziekten in NYHA III of IV of met een ejectiefractie (EF) van minder dan 35 %, mitralisstenose en ernstige pulmonale hypertensie of met ernstige echocardiografische aortastenose of aortastenose die syncope veroorzaakt; met uitzondering van asymptomatische ernstige aortastenose indien voldaan is aan de testvoorschriften inzake bestandheid tegen inspanningen (uitsluitend voor groep 2);
 - (g) structurele en elektrische cardiomyopathie — hypertrofe cardiomyopathie met geschiedenis van syncope of wanneer twee of meer van de volgende aandoeningen aanwezig zijn: wanddikte linkerventrikel (LV) > 3 cm, niet-aanhoudende ventriculaire tachycardie, familieanamnese van plotse dood (bij een bloedverwant in eerste graad), geen verhoging van de bloeddruk bij inspanning (uitsluitend voor groep 2);
 - (h) lang QT-syndroom met syncope, Torsade des Pointes en QTc > 500 ms (uitsluitend voor groep 2).
 - (i) Brugada-syndroom met syncope of plotse hartdood (voor groep 1 en 2).

Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd in uitzonderlijke gevallen, op voorwaarde dat dit naar behoren wordt gerechtvaardigd door bevoegd medisch advies en onder voorbehoud van een periodieke medische keuring, teneinde ervoor te zorgen dat de betrokkene nog in staat is om het voertuig veilig te besturen, rekening houdend met het effect van de medische aandoening.

(3) Andere cardiomyopathieën

Het risico van plotselinge gebeurtenissen die tot een handicap kunnen leiden, wordt beoordeeld bij aanvragers of bestuurders met duidelijk omschreven cardiomyopathieën (bijvoorbeeld aritmogene cardiomyopathie van de rechterhartkamer, non-compaction cardiomyopathie, catecholaminerge polymorfe ventriculaire tachycardie en kort-QT syndroom) of met nog niet vastgestelde nieuwe cardiomyopathieën. Een zorgvuldige evaluatie door een specialist is vereist. De prognose van de specifieke cardiomyopathie wordt in aanmerking genomen.

(4) De lidstaten mogen de afgifte of verlenging van een rijbewijs voor aanvragers of bestuurders met andere hart- en vaatziekten beperken.

DIABETES MELLITUS

10. Voor de volgende punten gelden de volgende definities:

“ernstige hypoglycemie” een persoon heeft behoefte aan bijstand van een andere persoon;

“recurrente hypoglycemie”: een tweede geval van ernstige hypoglycemie in een periode van twaalf maanden.

Groep 1:

(1) Een rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan diabetes mellitus. Personen die medicatie gebruiken, moeten een officieel medisch advies inwinnen en minstens om de vijf jaar geregelde specifieke medische controles ondergaan.

(2) Een aanvrager of bestuurder met diabetes die wordt behandeld met medicatie die een risico op hypoglycemie oplevert, moet aantonen dat hij het risico op hypoglycemie begrijpt en de aandoening voldoende onder controle heeft.

Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder zich onvoldoende bewust is van het risico op hypoglycemie.

Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder recurrente ernstige hypoglycemie heeft, tenzij dit gebaseerd is op bevoegd medisch advies en geregeld medisch onderzoek. Voor recurrente ernstige hypoglycemie in wakkere toestand mag een rijbewijs niet worden afgegeven of verlengd tot drie maanden na de meest recente aanval.

Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd in uitzonderlijke gevallen, op voorwaarde dat dit naar behoren wordt gerechtvaardigd door bevoegd medisch advies en onder voorbehoud van een periodieke medische keuring, teneinde ervoor te zorgen dat de betrokkene nog in staat is om het voertuig veilig te besturen, rekening houdend met het effect van de medische aandoening.

Groep 2:

- (3) In bepaalde gevallen kan een rijbewijs van groep 2 worden afgegeven aan een bestuurder die aan diabetes mellitus lijdt. Wanneer een bestuurder of aanvrager medicatie gebruikt die hypoglycemie kan veroorzaken (met insuline en bepaalde tabletten), zijn de volgende criteria van toepassing:
- (a) er heeft zich geen ernstige hypoglycemie voorgedaan tijdens de afgelopen twaalf maanden;
 - (b) de bestuurder heeft de hypoglycemie volledig onder controle;
 - (c) de bestuurder moet aantonen dat de aandoening op passende wijze onder controle is via glucosesensoren in het bloed, een insulinepomp, insulinepen en/of hybride ringleiding door minstens tweemaal per dag en op voor het rijden relevante tijdstippen een bloedglucosetest uit te voeren;
 - (d) de bestuurder moet aantonen dat hij op de hoogte is van de risico's van hypoglycemie;
 - (e) de diabetes veroorzaakt geen andere hinderlijke gevolgen.
- In deze gevallen moet bovendien het advies worden ingewonnen van een bevoegde medische instantie en moet de bestuurder of de aanvrager, minstens om de drie jaar, periodieke medische onderzoeken ondergaan.
- (4) Een ernstige hypoglycemie in wakkere toestand, zelfs wanneer er geen verband is met het besturen van een voertuig, moet worden gemeld en moet aanleiding geven tot een nieuwe beoordeling van de rijgeschiktheid.

NEUROLOGISCHE ZIEKTEN EN OBSTRUCTIEF SLAAPAPNEUSYNDROOM

11. Voor aanvragers met neurologische aandoeningen en obstructief slaapapneusyndroom gelden de volgende regels.

NEUROLOGISCHE ZIEKTEN

- (1) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan een ernstige neurologische aandoening, tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund.

Daartoe worden neurologische stoornissen ten gevolge van aandoeningen of operaties van het centrale of perifere zenuwstelsel die tot sensorische of motorische beperkingen en evenwichts- en coördinatiestoornissen leiden, beoordeeld op grond van het effect daarvan en de kans op achteruitgang. Aan de afgifte of verlenging van het rijbewijs kan in die gevallen de voorwaarde worden verbonden dat er periodiek onderzoek moet plaatsvinden, indien er kans op achteruitgang bestaat.

OBSTRUCTIEF SLAAPAPNEUSYNDROOM

- (2) Voor de volgende punten gelden de volgende definities:

“matig obstructief slaapapneusyndroom”: 15 tot 29 perioden van apneu of hypoapneu per uur (apneu-hypoapneu-index);

“ernstig obstructief slaapapneusyndroom”: apneu-hypoapneu-index van 30 of meer; beide worden in verband gebracht met buitensporige slaperigheid overdag.

- (3) Als bij aanvragers of bestuurders een matig of ernstig obstructief slaapapneusyndroom wordt vermoed, moeten zij verder medisch advies vragen alvorens een rijbewijs wordt afgegeven of verlengd. Zij kunnen de raad krijgen niet te rijden tot de diagnose is bevestigd.
- (4) Een rijbewijs mag worden afgegeven aan aanvragers of bestuurders met een matig of ernstig obstructief slaapapneusyndroom als zij kunnen aantonen dat zij hun aandoening voldoende onder controle hebben, een passende behandeling volgen en als gevolg daarvan minder slaperig zijn; zij moeten dit kunnen staven met een officiële medische opinie.
- (5) Aanvragers of bestuurders met een matig of ernstig obstructief slaapapneusyndroom die in behandeling zijn, moeten een periodiek medisch onderzoek ondergaan met tussenpozen van niet meer dan drie jaar voor bestuurders van groep 1 en één jaar voor bestuurders van groep 2, teneinde na te gaan in welke mate zij de behandeling volgen, de behandeling moeten voortzetten en verdere waakzaamheid geboden is.

EPILEPSIE

12. Epileptische aanvallen en andere acute bewustzijnsstoornissen vormen een ernstig gevaar voor de verkeersveiligheid wanneer zij zich tijdens het besturen van een motorvoertuig voordoen.

Voor de volgende punten gelden de volgende definities:

“epilepsie”: een medische aandoening waarbij een persoon in een periode van minder dan vijf jaar twee of meer epileptische aanvallen heeft gehad;

“opgewekte epileptische aanval”: een aanval met een aanwijsbaar oorzakelijk verband, dat kan worden vermeden.

Aan een persoon die een beginnende of geïsoleerde epileptische aanval doormaakt of die het bewustzijn verliest, moet een rijverbod worden opgelegd. Een gespecialiseerde arts moet een verslag opstellen waarin de duur van het rijverbod en de noodzakelijke follow-up worden vastgesteld.

Om een goede beoordeling van de rijgeschiktheid van een persoon te kunnen maken (met inbegrip van het risico op toekomstige aanvallen), is het uiterst belangrijk om het precieze epilepsiesyndroom en de aard van de aanvallen van een persoon te bepalen alsmede de passende behandeling daarvoor. Dit moet door een neuroloog gebeuren.

Groep 1:

- (1) Aan een bestuurder van groep 1 die aan epilepsie lijdt, wordt een voorwaardelijk rijbewijs toegekend tot hij gedurende een periode van minstens vijf jaar geen aanval meer heeft gehad.

Indien de persoon aan epilepsie lijdt, is niet voldaan aan de voorwaarden voor een onvoorwaardelijk rijbewijs. De autoriteit die het rijbewijs afgeeft, wordt daarvan op de hoogte gebracht.

- (2) Opgewekte epileptische aanval: een aanvrager die een opgewekte epileptische aanval heeft gehad met een aanwijsbaar oorzakelijk verband, waarvan het weinig waarschijnlijk is dat het zich opnieuw zal voordoen achter het stuur, kan na een neurologisch onderzoek op individuele basis rijgeschikt worden verklaard (het onderzoek moet desgevallend gebeuren in overeenstemming met

andere toepasselijke bepalingen van bijlage III, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van alcohol of andere comorbiditeit).

- (3) Eerste of eenmalige niet-opgewekte aanval: een aanvrager die een eenmalige niet-opgewekte epileptische aanval heeft gehad, kan rijgeschikt worden verklaard na een periode van zes maanden zonder aanvallen en na een passend medisch onderzoek. Nationale autoriteiten kunnen aan bestuurders met een erkende gunstige prognose toestemming verlenen om sneller opnieuw een voertuig te besturen.
- (4) Andere gevallen van bewustzijnsverlies: bij bewustzijnsverlies moet worden onderzocht hoe groot het risico is op herhaling tijdens het rijden.
- (5) Epilepsie: bestuurders of aanvragers kunnen na één jaar zonder nieuwe aanvallen rijgeschikt worden verklaard.
- (6) Uitsluitend aanvallen tijdens de slaap: een bestuurder of aanvrager die uitsluitend tijdens de slaap epileptische aanvallen heeft gehad, kan rijgeschikt worden verklaard wanneer de stabiliteit van dit aanvalspatroon is vastgesteld gedurende een periode die minstens even lang is als de voor epilepsie vereiste aanvalsvrije periode. Na een aanval of crisis in wakkere toestand kan pas een rijbewijs worden afgegeven na een periode van één jaar zonder nieuwe aanval (zie “epilepsie” in punt 12.5).
- (7) Aanvallen zonder invloed op het bewustzijn of het functioneren: de aanvrager die nooit andere aanvallen heeft gehad dan opgewekte aanvallen waarbij noch het bewustzijn, noch het functioneren worden aangetast, kan rijgeschikt worden verklaard wanneer de stabiliteit van dit aanvalspatroon is vastgesteld gedurende een periode die minstens even lang is als de voor epilepsie vereiste aanvalsvrije periode. Er kan pas een rijbewijs worden afgegeven na een periode van één jaar zonder nieuwe aanvallen (zie “epilepsie” in punt 12.5).
- (8) Aanvallen door een verandering of vermindering van de anti-epileptische behandeling op vraag van de arts: de patiënt kan worden verzocht niet te rijden vanaf het begin van de reductie van de behandeling en gedurende zes maanden na de stopzetting van de behandeling. Na aanvallen gedurende een verandering of stopzetting van medicatie op doktersadvies mag drie maanden niet worden gereden indien de voormalige behandeling wordt hervat.
- (9) Na een chirurgische ingreep ter behandeling van epilepsie: zie “epilepsie” in punt 12.5

Groep 2:

- (10) De aanvrager mag gedurende de vereiste aanvalsvrije periode geen anti-epileptische medicatie gebruiken. De aanvrager heeft passende periodieke medische onderzoeken ondergaan. Na uitvoerig neurologisch onderzoek zijn geen relevante cerebrale pathologieën vastgesteld en op het elektro-encefalogram (EEG) is geen epileptische activiteit waargenomen. Na een acute crisis moet een EEG worden gemaakt en een neurologisch onderzoek worden uitgevoerd.
- (11) Opgewekte epileptische aanval: een aanvrager die een opgewekte epileptische aanval heeft gehad met een aanwijsbaar oorzakelijk verband, waarvan het weinig waarschijnlijk is dat het zich opnieuw zal voordoen achter het stuur, kan na een neurologisch onderzoek op individuele basis rijgeschikt worden

verklaard. Na een acute crisis moet een EEG worden gemaakt en een neurologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Een persoon met een structureel intracerebraal letsel die een hoger risico op aanvallen loopt, mag geen voertuigen van groep 2 besturen tot het risico op epilepsie gedaald is tot ten hoogste 2 % per jaar. Het onderzoek moet desgevallend plaatsvinden overeenkomstig de toepasselijke bepalingen van bijlage III (bijvoorbeeld bij alcohol).

- (12) Eerste of eenmalige niet-opgewekte aanval: na een eerste niet-opgewekte epileptische aanval kan een aanvrager, indien een passend neurologisch onderzoek heeft plaatsgehad, rijgeschikt worden verklaard na een periode van vijf jaar zonder andere aanvallen en tijdens welke hij geen anti-epileptische medicatie heeft gebruikt. Nationale autoriteiten kunnen aan bestuurders met een erkende gunstige prognose toestemming verlenen om sneller opnieuw een voertuig te besturen.
- (13) Andere gevallen van bewustzijnsverlies: bij bewustzijnsverlies moet worden onderzocht hoe groot het risico is op herhaling tijdens het rijden. Het risico op herhaling mag niet meer dan 2 % per jaar bedragen.
- (14) Epilepsie: gedurende een periode van tien jaar, tijdens welke geen anti-epileptische medicatie werd gebruikt, mogen zich geen nieuwe aanvallen voordoen. Nationale autoriteiten kunnen aan bestuurders met een erkende gunstige prognose toestemming verlenen om sneller opnieuw een voertuig te besturen. Dit geldt ook voor zogenaamde “kinderepilepsie”.

Bepaalde aandoeningen (bijvoorbeeld een arterioveneuze malformatie of intracerebrale bloedingen) brengen een verhoogd risico op aanvallen mee, zelfs wanneer zich nog geen aanvallen hebben voorgedaan. In dergelijke gevallen moet een onderzoek worden uitgevoerd door een bevoegde medische instantie; een rijbewijs mag niet worden afgegeven wanneer het risico op een aanval meer dan 2 % per jaar bedraagt.

MENTALE BEPERKINGEN

13. De volgende regels zijn van toepassing op aanvragers of bestuurders met een mentale of intellectuele beperking.

Groep 1:

- (1) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd voor aanvragers of bestuurders met:
 - (a) congenitale of door ziekten, trauma's of neurochirurgische ingrepen ontstane ernstige mentale beperkingen;
 - (b) ernstige verstandelijke beperkingen;
 - (c) ernstige gedragsproblemen, uit het verouderingsproces voortvloeiende gedragsproblemen; ernstige met de individuele psychische gesteldheid verband houdende beperkingen van het oordeels- en aanpassingsvermogen of gedragsstoornissen,tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund en de betrokkene zo nodig geregeld medisch wordt gecontroleerd.

Groep 2:

- (2) De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

ALCOHOL

14. Alcoholgebruik vormt een groot gevaar voor de verkeersveiligheid. Gezien de ernst van het probleem moeten artsen grote waakzaamheid aan de dag leggen.

Groep 1:

- (1) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan alcohol verslaafd is of niet kan afzien van alcoholgebruik wanneer hij aan het verkeer deelneemt, tenzij passende beperkingen worden toegepast door middel van technologieën die de verslaving kunnen tegengaan (bijvoorbeeld door het verplichte gebruik van een alcoholslot).

Rijbewijzen mogen zonder bijkomende beperkingen worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan alcohol verslaafd is geweest, na een periode van bewezen onthouding en onder voorbehoud van een officieel medisch advies en geregelde medische controle.

Groep 2:

- (2) De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

VERDOVENDE MIDDELEN EN GENEESMIDDELEN

15. Voor geneesmiddelen en medische producten gelden de volgende regels.

Misbruik:

- (1) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder verslaafd is aan psychotrope stoffen of zonder daaraan verslaafd te zijn die stoffen overmatig gebruikt, ongeacht de categorie van het aangevraagde rijbewijs.

Regelmatig gebruik:

Groep 1:

- (2) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder regelmatig, in welke vorm dan ook, psychotrope stoffen gebruikt die van nadelige invloed op de rijvaardigheid kunnen zijn, indien dusdanige hoeveelheden worden gebruikt dat het rijgedrag daardoor ongunstig wordt beïnvloed. Hetzelfde geldt voor alle andere geneesmiddelen of geneesmiddelencombinaties die de rijvaardigheid beïnvloeden.

Groep 2:

- (3) De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

NIERAANDOENINGEN

16. Voor aanvragers met nieraandoeningen gelden de volgende regels.

Groep 1:

- (1) Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan ernstige nierinsufficiëntie lijdt, op voorwaarde dat een officieel medisch advies wordt verstrekt en de betrokkene geregeld medisch wordt onderzocht.

Groep 2:

- (2) Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan ernstige irreversibele nierinsufficiëntie lijdt, tenzij in uitzonderingsgevallen op grond van een officieel medisch advies en geregelde medische controle.

DIVERSE BEPALINGEN

17. De volgende bepalingen worden als diverse bepalingen beschouwd.

Groep 1:

- (1) Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd indien het een aanvrager of bestuurder betreft met getransplanteerde organen of artificiële implantaten die de rijvaardigheid kunnen beïnvloeden, onder voorbehoud van een officieel medisch advies en zo nodig een geregeld medisch onderzoek.

Groep 2:

- (2) De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

In het algemeen mogen rijbewijzen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder een niet in de voorgaande punten van deze bijlage vermelde aandoening heeft die aanleiding kan vormen tot lichamelijke klachten, waardoor bij het besturen van een motorvoertuig de verkeersveiligheid in gevaar komt, tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund en de betrokkene, zo nodig, geregeld medisch wordt onderzocht.

BIJLAGE IV

MINIMUMNORMEN VOOR PERSONEN DIE PRAKTIJKRIJEXAMENS AFNEMEN

1. Vereiste vaardigheden voor een rijexaminator

- (1) Een persoon die bevoegd is tot het afnemen van een praktisch rijexamen van een kandidaat in een mechanisch aangedreven voertuig moet beschikken over de kennis, de vaardigheden en het inzicht die verband houden met de aspecten vermeld in de punten 1.2 tot en met 1.6.
- (2) De vaardigheden van een examinator moeten zijn afgestemd op het examineren van een kandidaat die de bevoegdheid wil verkrijgen voor de rijbewijscategorie waarvoor het rijexamen wordt afgelegd.
- (3) Kennis en begrip van besturen en examineren:
 - (a) theorie van het rijgedrag;
 - (b) risico-inschatting en ongevalvermijding;
 - (c) het handboek van rijexamennormen;
 - (d) de eisen van het rijexamen;
 - (e) het toepasselijke wegen- en verkeersreglement, inclusief de toepasselijke Uniewetgeving en nationale wetgeving en de richtsnoeren voor de uitlegging daarvan;
 - (f) examinerings-theorie en -technieken;
 - (g) defensief rijden.
- (4) Examineringsvaardigheden:
 - (a) accuraat kunnen observeren, monitoren en beoordelen van de algemene prestaties van de kandidaat, met name:
 - (b) correcte en volledige inschatting van gevaarlijke situaties,
 - (c) accurate vaststelling van de oorzaak en de waarschijnlijke gevolgen van dergelijke situaties,
 - (d) vorderingen en fouten opmerken,
 - (e) uniformiteit en consistentie bij het examineren;
 - (f) snel informatie verwerken en hoofdpunten bepalen;
 - (g) anticiperen, mogelijke problemen opmerken en strategieën uitwerken om deze aan te pakken;
 - (h) tijdig opbouwend commentaar geven.
- (5) Persoonlijke rijvaardigheid:

Een persoon die bevoegd is tot het afnemen van een praktisch rijexamen voor een bepaalde rijbewijscategorie, moet zelf in staat zijn dat type mechanisch aangedreven voertuig te besturen naar consistent strenge normen.
- (6) Kwaliteit van de dienstverlening:

- (a) er moet worden bepaald en meegedeeld wat de kandidaat kan verwachten tijdens het examen;
 - (b) er moet duidelijk worden gecommuniceerd en de inhoud, de vorm en de taal moeten zijn afgestemd op de toehoorders en de context, en de kandidaten moeten antwoord krijgen op hun vragen;
 - (c) de uitslag van het examen moet duidelijk worden toegelicht;
 - (d) alle kandidaten worden met respect en gelijk behandeld.
- (7) Kennis van voertuigtechniek en fysica:
- (a) kennis van voertuigtechniek, zoals besturing, banden, remmen, lichten, met name voor motorfietsen en zware voertuigen;
 - (b) veilig beladen;
 - (c) kennis van de fysische aspecten van het voertuig, zoals snelheid, wrijving, dynamica, energie.
- (8) Een zuinige/energie-efficiënte en milieuvriendelijke rijstijl.

2. Algemene voorwaarden

- (1) Een examiner voor het rijbewijs van categorie B:
- (a) moet sedert ten minste drie jaar houder zijn van een rijbewijs van categorie B;
 - (b) moet ten minste 23 jaar oud zijn;
 - (c) moet over de basisvaardigheden beschikken waarin punt 3 van deze bijlage voorziet en vervolgens de kwaliteitswaarborgings- en periodieke opleidingsactiviteiten hebben gevolgd waarin punt 4 van deze bijlage voorziet;
 - (d) moet een beroepsopleiding hebben gevolgd waarmee ten minste niveau 3 is afgesloten zoals bepaald in de Internationale Standaardclassificatie van het Onderwijs (ISCED)¹;
 - (e) mag niet tegelijkertijd werkzaam zijn als commerciële rijinstructeur bij een rijsschool.
- (2) Een examiner voor het rijbewijs van de overige categorieën:
- (a) moet houder zijn van een rijbewijs van de betrokken categorie of middels een adequate beroepskwalificatie beschikken over gelijkwaardige kennis;
 - (b) moet over de basisvaardigheden beschikken waarin punt 3 van deze bijlage voorziet en vervolgens de kwaliteitswaarborgings- en periodieke opleidingsactiviteiten hebben gevolgd waarin punt 4 van deze bijlage voorziet;
 - (c) moet een gekwalificeerd examiner voor het rijbewijs van categorie B zijn geweest en die taak gedurende ten minste drie jaar hebben uitgeoefend; deze laatste vereiste kan vervallen indien de examiner kan aantonen dat hij:
 - i) beschikt over ten minste vijf jaar rijervaring in de betrokken categorie, of

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementati on_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementati on_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

- ii) een hoger theoretisch en praktisch rijvaardigheidsexamen heeft afgelegd dan nodig is voor het behalen van een rijbewijs, waardoor dat vereiste overbodig is;
 - (d) moet een beroepsopleiding hebben gevolgd waarmee ten minste niveau 3 is afgesloten zoals bepaald in de Internationale Standaardclassificatie van het Onderwijs (ISCED);
 - (e) mag niet tegelijkertijd werkzaam zijn als commerciële rijinstructeur bij een rijsschool.
- (3) **Gelijkwaardigheid**
- (a) De lidstaten mogen een examinerator toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën AM, A1, A2 en A als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.
 - (b) De lidstaten mogen een examinerator toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën C1, C, D1 en D als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.
 - (c) De lidstaten mogen een examinerator toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën BE, C1E, CE, D1E en DE als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.

3. Basiskwalificatie

(1) Basisopleiding

- (a) Alvorens een persoon bevoegd is om rijexamens af te nemen, moet die persoon met goed gevolg een door de lidstaat vast te stellen opleidingsprogramma voltooien om de in punt 1 genoemde vaardigheden op te doen.
- (b) De lidstaten moeten bepalen of de inhoud van een bepaald opleidingsprogramma specifiek de bevoegdheid geeft om rijexamens af te nemen van slechts één rijbewijscategorie, of van meerdere.

(2) Examens

- (a) Alvorens een persoon bevoegd wordt verklaard rijexamens af te nemen, moet die persoon aantonen over voldoende kennis, inzicht, vaardigheden en geschiktheid te beschikken met betrekking tot de aspecten die vermeld zijn in punt 1.
- (b) De lidstaten hanteren een examineringssysteem om op pedagogisch verantwoorde wijze de in punt 1 en met name in punt 1.4 omschreven vaardigheden van de persoon te toetsen. De examinering is toegankelijk² en omvat zowel een theoretisch als een praktisch gedeelte. Indien passend mag gebruik worden gemaakt van computertoetsen. Bijzonderheden over de aard en duur van de proeven en de beoordelingen in het kader van de examinering worden door de individuele lidstaten vastgesteld.
- (c) De lidstaten moeten bepalen of de inhoud van een bepaald opleidingsprogramma de bevoegdheid geeft om rijexamens af te nemen van slechts één rijbewijscategorie, of van meerdere.

² Overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten.

4. Kwaliteitswaarborging en periodieke bijscholing

(1) Kwaliteitsborging

- (a) De lidstaten hanteren kwaliteitsborgingssystemen om ervoor te zorgen dat de normen voor rijexaminatoren op peil blijven.
- (b) In het kader van kwaliteitsborgingssystemen moeten onder meer controles plaatsvinden van examinatoren tijdens het werk, van bijscholing, verlenging van vergunningen en het op peil houden van beroepsvaardigheden, en van de resultaten van de examens die zij hebben afgenomen.
- (c) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat elke examinerator in het kader van de kwaliteitsborging jaarlijks de controles ondergaat die vermeld zijn in punt 4.1, punt b). Voorts moeten de lidstaten ervoor zorgen dat elke examinerator om de vijf jaar gecontroleerd wordt tijdens het afnemen van examens, gedurende in totaal minimaal een halve dag, zodat de controle meerdere examens beslaat. Wanneer er problemen worden vastgesteld, moet er corrigerend worden opgetreden. De persoon die de controles uitvoert, moet daartoe door de lidstaat bevoegd zijn verklaard.
- (d) De lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een examinerator bevoegd is om in meerdere categorieën examens af te nemen, het voldoen aan de eisen inzake controles in een categorie gelijk staat met het voldoen aan de eisen voor meerdere categorieën.
- (e) Op de werkzaamheden van de examinatoren moet door een door de lidstaat erkend lichaam controle en toezicht worden uitgeoefend met het oog op een correcte en consequente foutenbeoordeling, overeenkomstig de in deze bijlage vastgestelde normen.

(2) Periodieke bijscholing

- (a) De lidstaten zorgen ervoor dat rijexaminatoren om hun bevoegdheid te behouden, ongeacht het aantal categorieën waarvoor zij bevoegd zijn, deelnemen aan:
 - i) een vaste minimumbijscholing van in totaal vier dagen per periode van twee jaar om:
 - de vereiste kennis en examineringsvaardigheden op peil te houden en te actualiseren;
 - nieuwe vaardigheden op te doen die onmisbaar zijn geworden voor de uitoefening van het beroep;
 - ervoor te zorgen dat examinatoren bij het afnemen van examens eerlijke en uniforme maatstaven blijven hanteren;
 - ii) een minimumbijscholing van tenminste in totaal vijf dagen per vijf jaar om:
 - de vereiste praktische rijvaardigheid op peil te houden en te verbeteren.
- (b) De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat examinatoren bij wie in het kader van de kwaliteitsborgingsprocedure is geconstateerd dat zij in hun functioneren ernstig tekortschieten, snel speciale bijscholing krijgen.

- (c) Bijscholing kan worden verstrekt in de vorm van instructies, klassikaal onderwijs, klassieke of computerlessen, en kan individueel of in groepsverband plaatsvinden. Eventueel kunnen de lidstaten periodieke bijscholing ook gebruiken voor het bijstellen van normen.
- (d) De lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een examiner bevoegd is om in meerdere categorieën examens af te nemen, het voldoen aan de bijscholingseisen in een categorie gelijk staat met het voldoen aan de bijscholingseisen voor meerdere categorieën, mits wordt voldaan aan de voorwaarde vermeld in punt 4.2, punt e).
- (e) Wanneer een examiner in 24 maanden geen examen heeft afgenomen voor een bepaalde categorie, moet de examiner een passende herbeoordeling ondergaan alvorens hij weer toelating krijgt om voor die categorie weer examens af te nemen. De herbeoordeling kan een onderdeel zijn van het in punt 4.2, punt a), vermelde vereiste.

5. Verworven rechten

- (1) De lidstaten kunnen personen die onmiddellijk vóór de inwerkingtreding van de bepalingen van Richtlijn 2006/126/EG bevoegd waren rijexamens af te nemen, toestaan rijexamens te blijven afnemen, ook als die bevoegdheid niet is verleend conform de algemene voorwaarden van punt 2 of de basisvaardigheden van punt 3.
- (2) De regelmatige controles en het kwaliteitsborgingssysteem van punt 4 zijn evenwel ook voor deze examinatoren verplicht.

BIJLAGE V

MINIMUMEISEN INZAKE OPLEIDING EN EXAMENS VOOR BESTUURDERS VAN SAMENSTELLEN ALS OMSCHREVEN IN ARTIKEL 6, LID 1, PUNT C), TWEDE STREEPJE, TWEDE ALINEA

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen met het oog op:
 - (a) het goedkeuren van en het houden van toezicht op de opleiding als bedoeld in artikel 10, lid 1, punt d), of
 - (b) de organisatie van examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag als bedoeld in artikel 10, lid 1, punt d).
2. De opleiding van de bestuurder duurt minstens zeven uur.
3. Inhoud van de opleiding van de bestuurder

De opleiding van de bestuurder bestrijkt de kennis, de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in de punten 2 en 7 van bijlage II. Bijzondere aandacht wordt besteed aan rijdynamiek, veiligheidscriteria, trekkend voertuig en aanhangwagen (koppelingsmechanisme), correct laden en veiligheidsaccessoires.

Een praktijkgedeelte omvat de volgende oefeningen: versnellen, vertragen, achteruitrijden, remmen, stopafstand, veranderen van rijstrook, remmen/uitwijken, slingeren van de aanhanger, afkoppelen en aankoppelen van een aanhangwagen aan het trekkend voertuig, parkeren.

Elke deelnemer moet het praktijkgedeelte van de opleiding afleggen en zijn of haar rijvaardigheid en rijgedrag op de openbare weg demonstreren.

De samenstellen van voertuigen die voor de opleiding worden gebruikt, moeten behoren tot de rijbewijscategorie waarvoor de deelnemers een aanvraag hebben ingediend.
4. Duur en inhoud van de examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag

De duur van het examen en de afgelegde afstand moeten toereikend zijn om de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in punt 3 te beoordelen.

BIJLAGE VI

MINIMUMEISEN INZAKE OPLEIDING EN EXAMENS VOOR BESTUURDERS VAN MOTORFIETSEN VAN CATEGORIE A (GELEIDELIJKE TOEGANG)

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen met het oog op:
 - (a) het goedkeuren van en het houden van toezicht op de opleiding als bedoeld in artikel 10, lid 1, punt c); of
 - (b) de organisatie van examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag als bedoeld in artikel 10, lid 1, punt c).
2. De opleiding van de bestuurder duurt minstens zeven uur.
3. Inhoud van de opleiding van de bestuurder

De opleiding van de bestuurder omvat alle in punt 6 van bijlage II bestreken aspecten.

Elke deelnemer moet het praktijkgedeelte van de opleiding afleggen en zijn of haar rijvaardigheid en rijgedrag op de openbare weg aantonen.

De motorfietsen die voor de opleiding worden gebruikt, moeten behoren tot de rijbewijscategorie waarvoor de deelnemers een aanvraag hebben ingediend.
4. Duur en inhoud van de examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag

De duur van het examen en de afgelegde afstand moeten toereikend zijn om de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in punt 3 van deze bijlage te beoordelen.

BIJLAGE VII
CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 2006/126/EG	Verordening (EU) nr. 383/2012	Nieuwe richtlijn
-		Artikel 1
-		Artikel 2, leden 1, 2, 3 en 12
-		Artikel 3, leden 1, 2, 3, 4, 5 en 7
Artikel 1, lid 1		Artikel 4, lid 1
Artikel 1, lid 2		Artikel 4, lid 5, eerste alinea
Artikel 1, lid 3, eerste alinea		Artikel 4, lid 5, tweede alinea, eerste zin
Artikel 1, lid 3, tweede alinea		Artikel 4, lid 5, tweede alinea, tweede zin
Artikel 1, lid 3, derde alinea		Artikel 4, lid 8
Artikel 1, lid 4		-
Artikel 2, lid 1		Artikel 3, lid 6
Artikel 2, lid 2		Artikel 4, lid 3
Artikel 3, lid 1		Artikel 4, lid 2, eerste alinea
Artikel 3, lid 2		Artikel 4, lid 2, tweede alinea
Artikel 3, lid 3		Artikel 4, lid 4

-		Artikel 4, leden 6 en 7, eerste en tweede alinea
-		Artikel 5
Artikel 4, lid 1, eerste zin		Artikel 6, lid 1
Artikel 4, lid 1, tweede zin		Artikel 7, leden 1, 2, 3 en 5
Artikel 4, lid 2, inleidende tekst Artikel 4, lid 2, eerste alinea		Artikel 6, lid 1, punt a), inleidende tekst Artikel 6, lid 1, punt a), eerste alinea
Artikel 4, lid 2, eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt a), eerste en tweede streepje Artikel 2, leden 5 en 6
Artikel 4, lid 2, tweede streepje Artikel 4, lid 3, punt a), derde streepje Artikel 4, lid 4, punt a), tweede streepje		Artikel 7, lid 1, punt a)
Artikel 4, lid 3, inleidende tekst		
Artikel 4, lid 3, eerste streepje		Artikel 2, lid 8
Artikel 4, lid 3, tweede streepje		Artikel 2, lid 9
Artikel 4, lid 3, punt a), inleidende tekst Artikel 4, lid 3, punt a), eerste en tweede streepje		Artikel 6, lid 1, punt b), i) Artikel 6, lid 1, punt b), i), eerste en tweede streepje
Artikel 4, lid 3, punt b), inleidende tekst Artikel 4, lid 3, punt b), eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt b), ii) Artikel 6, lid 1, punt b), ii), eerste streepje
Artikel 4, lid 3, punt b), tweede streepje Artikel 4, lid 4, punt b), vijfde alinea Artikel 4, lid 4, punt c), tweede		Artikel 7, lid 1, punt b)

streepje Artikel 4, lid 4, punt e), derde streepje		
Artikel 4, lid 3, punt c), inleidende tekst Artikel 4, lid 3, punt c), i), inleidende tekst Artikel 4, lid 3, punt c), ii), inleidende tekst		Artikel 6, lid 1, punt b), iii) Artikel 6, lid 1, punt b), iii), eerste streepje Artikel 6, lid 1, punt b), iii), tweede streepje
Artikel 4, lid 3, punt c), i), eerste streepje		Artikel 7, lid 1, punt c), i)
Artikel 4, lid 3, punt c), ii), eerste streepje		Artikel 7, lid 1, punt c), ii)
Artikel 4, lid 4, inleidende tekst		Artikel 6, lid 1, punt c), inleidende tekst
Artikel 4, lid 4, eerste streepje		Artikel 2, lid 10
Artikel 4, lid 4, tweede streepje		-
Artikel 4, lid 4, punt a), inleidende tekst		Artikel 6, lid 1, punt c), i), inleidende tekst
Artikel 4, lid 4, punt a), eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt a), tweede streepje Artikel 2, lid 7 Artikel 6, lid 1, punt c), i) Artikel 2, lid 11
Artikel 4, lid 4, punt a), derde streepje		Artikel 6, lid 1, punt c), i), tweede alinea
-		Artikel 6, lid 1, punt c), i), derde alinea
Artikel 4, lid 4, punt b), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt b), eerste tot en met vierde alinea		Artikel 6, lid 1, punt c), ii) Artikel 6, lid 1, punt c), ii), eerste tot en met vierde alinea
Artikel 4, lid 4, punt c), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt c), eerste		Artikel 6, lid 1, punt c), iii) Artikel 6, lid 1, punt c), iii), eerste streepje

streepje		
Artikel 4, lid 4, punt d)		Artikel 6, lid 1, punt c), iv)
Artikel 4, lid 4, punt e), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt e), eerste en tweede streepje		Artikel 6, lid 1, punt c), v) Artikel 6, lid 1, punt c), v), eerste en tweede streepje
Artikel 4, lid 4, punt f)		Artikel 6, lid 1, punt c), vi)
Artikel 4, lid 4, punt g), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt g), eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt c), vii), eerste streepje
Artikel 4, lid 4, punt g), tweede streepje Artikel 4, lid 4, punt i), tweede streepje		Artikel 7, lid 1, punt d) Artikel 7, lid 1, punt d)
Artikel 4, lid 4, punt h)		Artikel 6, lid 1, punt c), viii)
Artikel 4, lid 4, punt i), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt i), eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt c), ix)
Artikel 4, lid 4, punt j)		Artikel 6, lid 1, punt c), x)
Artikel 4, lid 4, punt k), inleidende tekst Artikel 4, lid 4, punt k), eerste streepje		Artikel 6, lid 1, punt c), xi) Artikel 6, lid 1, punt c), xi), eerste streepje
Artikel 4, lid 4, punt k), tweede streepje		Artikel 7, lid 1, punt e)
Artikel 4, lid 5		Artikel 6, lid 2
Artikel 4, lid 6, eerste alinea		Artikel 7, lid 2
Artikel 4, lid 6, tweede alinea		Artikel 7, lid 3
Artikel 4, lid 6, derde en vierde alinea		Artikel 7, lid 4
Artikel 4, lid 7		Artikel 7, lid 5

Artikel 5, lid 1		Artikel 8, lid 1
Artikel 5, lid 2		Artikel 8, lid 1, tweede alinea
Artikel 6, lid 1		Artikel 9, lid 1
Artikel 6, lid 2, inleidende tekst		Artikel 9, lid 2, inleidende tekst
Artikel 6, lid 2, punt a)		Artikel 9, lid 2, punt a)
Artikel 6, lid 2, punt b)		Artikel 9, lid 2, punt b)
-		Artikel 9, lid 2, punt c)
Artikel 6, lid 2, punt c)		Artikel 9, lid 2, punt d)
Artikel 6, lid 2, punt d)		Artikel 9, lid 2, punt e)
Artikel 6, lid 2, punt e)		Artikel 9, lid 2, punt f)
Artikel 6, lid 2, punt f)		Artikel 9, lid 2, punt g)
-		Artikel 9, lid 2, punt h)
Artikel 6, lid 3		Artikel 9, lid 3
Artikel 6, lid 4		Artikel 9, lid 4
Artikel 7, lid 1		Artikel 10, lid 1
Artikel 7, lid 2		Artikel 10, lid 2
		Artikel 10, lid 2, derde alinea
Artikel 7, lid 3, inleidende tekst Artikel 7, lid 3, punten a) en b)		Artikel 10, lid 3, inleidende tekst Artikel 10, lid 3, punten a) en b)
Artikel 7, lid 3, eerste alinea		Artikel 10, lid 6
Artikel 7, lid 3, tweede alinea		Artikel 10, lid 3, eerste alinea
Artikel 7, lid 3, derde alinea		Artikel 10, lid 2, derde alinea
Artikel 7, lid 3, vierde alinea		

Artikel 7, lid 3, vijfde alinea		Artikel 10, lid 2, vijfde alinea
-		Artikel 10, lid 2, zevende alinea
-		Artikel 10, lid 4
Artikel 7, lid 4		Artikel 10, lid 5
Artikel 7, lid 5		Artikel 10, lid 7
Artikel 8		Artikel 4, lid 8, en artikel 8, lid 2, voor bijlage I Artikel 10, lid 8, voor de bijlagen II, III, V en VI Artikel 16, lid 2, voor bijlage IV
Artikel 9		Artikel 22
Artikel 10		Artikel 16, lid 1
Artikel 11, leden 1, 2 en 3		Artikel 11, leden 1, 2 en 3
Artikel 11, lid 4, eerste en derde alinea		Artikel 13, lid 1
Artikel 11, lid 4, tweede alinea		Artikel 13, lid 2
-		Artikel 13, leden 3 en 4
Artikel 11, lid 5		Artikel 11, lid 4
Artikel 11, lid 6, eerste alinea		Artikel 12, lid 2, eerste zin
Artikel 11, lid 6, tweede alinea, eerste zin		Artikel 12, lid 5
Artikel 11, lid 6, tweede alinea, tweede zin		Artikel 12, lid 2, tweede zin
-		Artikel 12, leden 1, 3, 4, 6, 7, 8 en 9

-		Artikel 14
-		Artikel 15
Artikel 12		Artikel 17, lid 1
-		Artikel 17, leden 2, 3 en 4
Artikel 13		Artikel 18
Artikel 14		Artikel 20
Artikel 15, lid 1		Artikel 19, lid 1
Artikel 15, lid 2		Artikel 19, lid 2
Artikel 15, lid 3		-
Artikel 15, lid 4, eerste zin		Artikel 19, lid 3, eerste alinea, eerste zin
-		Artikel 19, lid 3, eerste alinea, tweede zin Artikel 19, lid 3, tweede alinea
Artikel 15, lid 4, tweede zin		Artikel 19, lid 3, derde alinea
-		Artikel 19, leden 4 en 5
-		Artikel 22
-		Artikel 24

Artikel 16		Artikel 25
Artikel 17		Artikel 26
Artikel 18		Artikel 27
Artikel 19		Artikel 28
Bijlage I		Bijlage I, delen A1 en A2 Bijlage I, deel D Bijlage I, deel E
	Artikel 1	-
	Artikel 2, lid 1	Bijlage I, deel B, lid 1
	Artikel 2, lid 2	Bijlage I, deel B1, punt 2, lid 1
	Artikel 2, lid 3	-
	Artikel 3	Bijlage I, deel B, lid 2
	Artikel 4	Bijlage I, deel B, lid 3
	Artikel 5, lid 1	Bijlage I, deel B, lid 4
	Artikel 5, lid 2	Bijlage I, deel B, lid 5
	Artikel 5, lid 3	Bijlage I, deel B, lid 6
	Artikel 5, lid 4	Bijlage I, deel B, lid 7

	Artikel 5, lid 5	Bijlage I, deel B, lid 8
	Artikel 6	-
	Artikel 7, lid 1	Bijlage I, deel B, lid 9
	Artikel 7, lid 2	Bijlage I, deel B, lid 10
	Artikel 8	-
	Bijlage I	Bijlage I, deel B1
	Bijlage II	Bijlage I, deel B2
	Bijlage III	Bijlage I, deel B3
	Bijlage IV	Bijlage I, deel B4
-		Bijlage I, deel C
Bijlage II		Bijlage II
Bijlage III		Bijlage III
Bijlage IV		Bijlage IV
Bijlage V		Bijlage V

Bijlage VI		Bijlage VI
Bijlage VII		-
Bijlage VIII		Bijlage VII